РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота, 13-го цьвітня 1918. Ч. 44. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Saturday, April 13, 1918. No. 44.

ВЕЛИКА БИТВА НА ПІВНІЧ ВІД АРРАС.

Американські війска беруть участь у великій рішаючій битві у Франції.

Українсько-німецькі війска під Курском. -- Жадають здачі міста.

Кріза на далекім сході. -- Російське правительство протестує проти поступованя Японії.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 12, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

УКРАЇНСЬКО-НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА ЗДОБУЛИ ХАРКІВ ПІСЛЯ ЗАВЗЯТОЇ БИТВИ.

ЛОНДОН, 10. цьвітня. — Берлін доносить нині урядово, **що місто Харків здобуто дня 8. цьвітня після завзятої битви о його посідане.**

Харків, столиця харківської губернії, лежить 250 миль на схід від Києва і числив в 1912 р. 248.000 мешканців.

УКРАЇНСЬКО-НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА ПІД КУРСКОМ.

Домагають ся здачі міста.

ЛОНДОН, 11. цьвітня. — **Петроградський кореспондент бюра Райтера доносить, що українсько-німецькі війска заняли місто Льгов, 130 миль на північний захід від Харкова, а 36 миль на захід від Курска.**

По занятю Льгова вислали вони ультимат, ЖАДАЮЧИ ЗДАЧІ КУРСКА, СТОЛИЦІ КУРСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ. Місцевий савет роб. і салд. депутатів рішив боронити міста.

(Коли се донесене є правдиве, в такім случаю треба припускати, що всякі поголоски, немачe би українські части Курщини і Вороніжчини мали остати при Росії, є неправдиві. Наступ українсько-німецьких війск на Курск вказує, що тут розходить ся о відобране українських земель від Росії і прилучене їх до української народної републики).

Договір з Україною в справі достави збіжа.

АМСТЕРДАМ, 11. цьвітня. — Телеграма з Києва доносить, що у вівторок пополудни **українські, німецькі і австро-угорські делегати підписали договір в справі доставленя для центральних держав 60 міліонів пудів хліба, збіжа, паші, гороху, фасолі і насіня.**

З тої загальної суми в цьвітни має доставити Україна 9 міл. пудів, в маю 15 міліонів, в черни 20 міліонів, а в липни 16 міліонів пудів.

Телеграма додає, що достава вже розпочала ся.

НА ЗАХІДНІМ ФРОНТІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 12, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

НОВИЙ НАСТУП НІМЦІВ КОЛО АРМЕНТІЄ.

Англійські війска ставлять завзятий опір.

ЛОНДОН, 10. цьвітня. — Урядовий звіт англійського головного штабу звучить:

„По довшім бомбардованю неприятель розпочав нині рано напад з цілою силою на наші становища між рікою Ліс і Арментіє і каналом Іпр-Комен. На сім фронті тривала через цілий день завзята битва.

„Німецькі відділи, які вдерли ся були нині рано до місцевости Месен, прогнано по переведеню протинаступу.

„На полудне від Арментіє неприятелеви вдало ся заняти становища на західнім березі ріки Ліс, на схід від Естер і в околиці Бак Ст. Мор.

„Становища між Естер і Живеншi позістали в наших руках.

„На прочім боевім фронті минув нинішний день розмірно спокійно".

ПЕРША ЛІНІЯ ОКОПІВ В РУКАХ НІМЦІВ.

Німці полонили 6.000 Англійців і здобули 100 гармат.

БЕРЛІН, 10. цьвітня. — Німецький урядовий звіт звучить: **„На боевім фронті між Арментіє і каналом Ля Басе наші війска після сильного бомбардованя перейшли до наступу. Першу лінію неприятельських окопів здобуто. Около 6.000 Англійців і Португальців взято в полон і здобуто 100 гармат.**

„По обох сторонах ріки Соми відбуваєть ся сильна перестрілка артилерії і успішно розвиваєть ся битва в якій бере участь піхота.

„На полудневім березі ріки Оаз наші війска виперли неприятеля за канал Оаз-Есн між Фолембрі і Бранкур".

АНГЛІЙСЬКІ ВІЙСКА ВІДБИВАЮТЬ НАПАДИ НІМЦІВ.

Звіт доносить про опорожнене Арментіє.

ЛОНДОН, 11. цьвітня. — Урядовий звіт англійського генерального штабу звучить:

„Неприятель переводив через цілий день сильні напади на північній части боевого фронту. Незвичайно сильний наступ зробив неприятель при помочи сьвіжих війск в околиці ріки Ляв між Льоасн і Лестрем.

„Наша 51. дивізія відбила напади ворога, завдаючи йому тяжкі втрати і відвискуючи втрачені становища.

„До завзятого бою прийшло в околиці Естер і Стенверк. В тім місци неприятелеви вдало ся посунути свою лінію на північ від згаданих місцевостий.

„Наші війска опорожнили місто Арментіє, яке є повне газів.

„Завзятий бій триває без перестанку на цілім фронті між каналом Ля Басе і каналом Іпр-Комен. На прочім фронті є розмірно спокійно".

НІМЦІ ДОНОСЯТЬ ПРО ВІДНЕСЕНЄ ЗНАЧНИХ УСПІХІВ.

Число полонених зросло на 10.000.

БЕРЛІН, 11. цьвітня. — Німецький урядовий звіт доносить: **„Битва в околиці Арментіє приймає успішний зворот. Наші війска заняли місто Арментіє.**

„На полудне від Естер наші війска перейшли в кількох місцях ріку Ляв.

„Число полонених зросло понад 10.000. Між полоненими находить ся також один португальський генерал".

АЛІЯНТИ ПРОСЯТЬ АМЕРИКУ О СКОРУ ПОМІЧ.

2,400.000 німецького війска на західнім фронті.

У ФРАНЦІЇ З АНГЛІЙСЬКИМИ ВІЙСКАМИ, 10. цьвітня. — Якінебудь карти держить Америка у своїм рукаві, вона мусить бути на те приготовлена показати їх в протягу кількох місяців.

Нема найменьшого сумніву, що Гінденбург має намір грати скоро і шалено, щоби як найскорше покінчити війну. Безперечно він має на ціли знищити обі армії, англійську і француську. Він може нагромадити свої війска проти одної або другої армії.

Теперішна битва вказує, що Гінденбург нагромадив свої головні сили проти Англійців. Здержані в околиці Амєну, Німці завдяки зелізницям перекинули свої дивізії на боевий фронт коло Арментіє і Ля Басе. Вони надіють ся, занявши Арментіє, вдарити на Бетін і окружити Вімі та Аррас, а відтак ще важнійшу місцевість Нотр-Дам-Льорет.

Вчисляючи нові скріпленя, Німці числять на боевім фронті около 200 дивізій (2,400.000 людий); позате прибувають щораз то нові війска.

Армія, яку поставив Гінденбург, є найбільша в історії сьвіта, і він має до своєї розпорядимости найбільшу сіть зелізниць і доріг.

Аліянти, які борють ся як льви, кличуть:

„Америко, спіши на поміч!"

Цивільне населене опускає Аррас.

ПАРИЖ, 10. цьвітня. — **Цивільне населене опорожнює місто Аррас.** Поверх три роки місто, яке перед війною числило 25,000 мешканців, находило ся під безнастанним огнем великих неприятельських гармат.

Місто Аррас лежить над рікою Скарп.

Перші американські війска прибули на боевий фронт.

ПАРИЖ, 10. цьвітня.— **Перші американські війска прибули на англійський боевий фронт. Їх привитано радісними окликами.**

На боевий фронт прибув один батальон американської піхоти, машируючи до боевих окопів після цілонічного маршу. Запорошена одіж і неголені лиця вказували, що американські жовніри вже від довшого часу були в дорозі.

Американці беруть участь у великій битві.

ВАШІНГТОН, 10. цьвітня. — **Американські війска находять ся на боевім фронті в Пікардії і кождої хвилі треба надіяти ся вістки, що вони в значній силі кинули ся до боротьби.**

В департаменті війни припускають, що остання ліста втрат в американській армії є доказом, що американські війска вже беруть значну участь в битві. Именно ліста втрат, яка наспіла в ночи, містить тільки імен, що займе більше часу, щоби її приладити до оголошеня.

В Росії:

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 12, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

РОССИЙСКАЯ СОЦИЯЛИСТИЧЕСКАЯ ФЕДЕРАТИВНАЯ СОВЕТСКАЯ РЕСПУБЛИКА.

Червоний прапор має бути прапором російської републики.

МОСКВА, 9. цьвітня. — **Російський прапор має бути від тепер червоної краски з написию: Российская Социялистическая Федеративная Советская Республика".** Таку ухвалу принято нині одноголосно на засіданю центрального екзекутивного комітету всеросійських саветів.

Голова комітету, Свердлов, предкладаючи повисше згадану резолюцію, заявив, що порішене справи прапора є річию конечною, „бо російський прапор має повівати над посольствами в Берліні і у Відни, а ми не можемо згодити ся на давний трибарвний прапор. Тому я думаю, що найбільше відповідним було би приймити червоний прапор, під котрим ми бороли ся і віднесли побіду".

ЩО І СКІЛЬКИ ВТРАТИЛА РОСІЯ НА ПІДСТАВІ МИРОВОГО ДОГОВОРУ.

ПЕТРОГРАД, 10. цьвітня. — Народний комісар торговлі і промислу заявив, **що на підставі мирового договору з центральними державами Росія втратила 780.000 квадратових кільометрів** (301.000 квадр. миль) **території з 56,000.000 мешканців, що рівнаєть ся 32% або майже одній третій части цілого населеня Росії.**

Після звіту сього комісаря Росія втратила дальше:

Одну трету часть всіх зелізниць, то є 21.530 кільометрів (13.350 миль).

73% цілої продукції зеліза.

89% цілої продукції угля.

268 фабрик цукру, 918 фабрик пряжі, 574 броварів, 133 фабрик тютюну, 1.685 рафінерій спирту, 244 хемічних фабрик, 615 фабрик паперу і 1.073 фабрик виробу машин.

Сі території, які нині находять ся в руках Німців, приносили давнійше річно 845,238.000 рублів державних податків. На сій території находить ся 1.800 кас ощадности.

КРІЗА НА ДАЛЕКІМ СХОДІ.

Російське правительство вручило протест проти висадженя японських війск.

МОСКВА, 9. цьвітня. — **Протест проти висадженя японських війск у Владивостоці** зістав нині вручений представниками всесибірських саветів японському консулеви. Копії протесту доручено консулям всіх вpayчих держав.

В протесті говорить ся, що обурене серед російського населеня стало ще більше з причини заяви, яку зложив адмірал Като, командант японських війск у Владивостоці. В протесті заперечуєть ся, немачe би Японці у Владивостоці були в небезпеці. Висаджене війск треба вважати за вмішуване у домашні справи Росії, подібно як і співучасть Японців у домашній війні в Благовещенску і в Амурськім краю, де Японці підняли оружє проти власти савету.

Замордоване Японців у Владивостоці, сказано, мало характер провокаторський і за се не можна складати вини на правні власти. **В протесті заявляєть ся, що Японія зробила реакційний крок, який грозить зірванем зносин між Японією і Росією.** Японським робочим масам висказуєть ся глибоку приязнь і надію, що вони піднесуть голос, аби змусити своє правительство до відкликаня війск.

Російські часописи обжаловують Японію, роблячи їй закид, що вона доставляє армії ген. Семенова гармати і амуніцію в боротьбі проти савета, правного правительства на Сибіри.

Японія обіцює забрати війска, скоро буде привернений лад.

ТОКІО (Японія), 6. цьвітня (телегр. спізнена). — Телеграми з Владивостоку доносять, що адмірал Като видав відозву, в якій подав причини висадженя японських війск у Владивостоці. Японські війска бережуть майна і житя чужинців. Японський відділ в силі 300 жовнірів має під собою опіку над японською дільницею міста. **Адмірал заявив, що війска опорожнять місто, скоро лише в місті і околиці буде привернений лад.**

Американські моряки у Владивостоці.

ХАРБІН, 5. цьвітня (телегр. спізнена). — **Американські моряки, як також англійські і японські, висіли у Владивостоці,** як се доносять вісти з того міста.

Американські жовніри взяли під свою контролю доки владивостоцької пристани, підчас коли японські війска обсадили стацію і склади амуніції.

Троцький іменований міністром війни і маринарки.

МОСКВА, 9. цьвітня. — Лев Троцький, бувший большевицький міністер заграничних справ, а відтак міністер війни, зістав тепер іменований міністром війни і маринарки.

Уряд міністра війни обняв був Троцький від часу, коли осідок російського правительства перенесено з Петрограду до Москви.

Росії грозить голод.

МОСКВА, 9. цьвітня. — **„Ми не можемо себе манити. При пануючих відносинах годі надіяти ся побіди над голодом",** заявив Бруханов, член департаменту поживи, на засіданю центрального екзекутивного комітету савета.

„Голод панує серед широких мас народу, — говорив дальше Бруханов — причиною його є передівсім дезорганізація зелізниць. Великі засоби збіжа находять ся на Сибіри, північнім Кавказі і в Донщині. На Сибіри є 150 міліонів пудів (один пуд числить 36 фунтів) збіжа, а в Донщині 5 міліонів пудів. Правильний вивіз годі зорганізувати".

(Продовжене на стор. 2-гій).

"SVOBODA" (LIBERTY)
The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.

BOHDAN DUTKEWYCH, Managing editor.

NICHOLAS D. WELYCHKO, Assistant editor.

ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

З БІЖУЧОЇ ХВИЛІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 12, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

З кого складаєть ся Українська Центральна Рада.

Наш тимчасовий парлямент, Українська Центральна Рада, яка, до скликаня Українських Установчих Зборів, є найвисшим органом революційної демократії на Україні, складаєть ся ось з кого:

1) Всеукраїнська Рада Селянських Депутатів, вибрана Всеукраїнським Селян. зїздом, вся входить в склад Укр. Центр. Ради	212 душ.
2) Всеукраїнська Рада Військових Депутатів, вибрана 2-гим Всеукраїнським Військ. зїздом, вся входить в склад Укр. Центр. Ради	132 душ.
3) Всеукраїнська Рада Робітничих Депутатів, вибрана 1-шим Всеукраїнським робітничим зїздом, вся входить в склад Укр. Центр. Ради	100 душ.
4) Укр. Військ. Генеральний Комітет, вибраний 1-шим та 2-гим Всеукраїнським військовим зїздом, увесь входить в склад Укр. Центр. Ради	27 душ.
5) Територіяльне представництво:	
а) від ґуберній	52 душ.
б) від великих міст (городів)	21 душ.
в) від українських кольоній	6 душ.
6) Партійне представництво:	
а) від укр. партії соц.-революціонерів	5 душ.
б) від укр. партії соц.-демократів	5 душ.
в) від укр. трудової партії	5 душ.
г) від укр. партії соц.-федералістів	5 душ.
7) Представництво ріжних орґанізацій:	
а) від учительської спілки	5 душ.
б) від кооператив	5 душ.
в) від студентства	5 душ.
г) від духовенства	1 душ.
Разом	586 душ.
8) Представництво національних меньшостий:	
а) від Євреїв	50 душ.
б) від „Совѣта раб. депут."	30 душ.
в) від „Совѣта воен. депут."	20 душ.
г) від Поляків	20 душ.
ґ) від рос. соц.-демокр.	20 душ.
д) від рос. соц.-революц.	20 душ.
е) від „Совѣта обществен. организацій"	10 душ.
є) від к.-д. (партія народ. свободы)	10 душ.
ж) від рос. народ. соціялістів	4 душ.
з) від Молдаван	4 душ.
и) від Німців і Татар (по 3)	6 душ.
й) від Греків, Білорусів, Чехів, Болгар і Менонітів (по 1)	5 душ.
Разом	199 душ.
Всього	785 душ.

Із них величезна більшість соціялісти. Несоціялістів в Укр. Центр. Раді нема і 10 душ на сотню.

* * *

Отсе зіставлене про склад Української Центральної Ради в Києві подаємо за часописями з України з грудня 1917 р.

З того часу пройшло більше чверть року і склад У. Ц. Ради міг трохи змінитись. Були вісти, що усунулись кадети (партія „конституційних демократів", або „народної свободи"), а також і инші ґрупи, можливо — „російські народні соціялісти" і большевики, а також і польські „демократи". Тоді виходило би, що усунулись тільки праві і крайні елєменти московські, а також праві елєменти польські.

Про инші зміни вістий не було. Однак і без огляду на сї останні зміни зі складу У. Ц. Ради, який отсе подаємо, кождий побачить, що назва, яку большевики давали У. Ц. Раді, що нібито вона „буржуазна" (себто — зложена з людий з кляси посїдаючих неробів), а за якими повторяли се і московські большевики в Америці та їх попихачі — нововпечені „українські большевики". Як сказано повисше, в У. Ц. Раді було тому 3—4 місяці **90% соціялістів, значить зорганізованих робітників, що причисляють себе до ріжних соціялїстичних партій.** Ясна річ, що таку У. Ц. Раду можна радше назвати соціялістичною, але ніколи буржуазною. „Буржуями" можуть називати робітників з У. Ц. Ради лише вороги українського народу.

Результат виборів у Києві.

Роменська „Наша Спілка" з 21. грудня м. р. доносить:

На першому місці стоїть український список № 1, (укр. с.-д., укр. с.-р., сел. спілки) — 45.000 голосів; на другому — чорносотенці № 8 — 36.000 гол.; на третому місці стоять большевики — 26.000 гол.; на четвертому кадети — 18.000 голосів.

*

Сей вислід виборів показує, що український елемент в столиці України в останнім часі сильно зріс.

Головна Рада галицьких, буковинських та угорських Українців.

За почином галицьких студентів, які живуть в Києві, складено Головну Раду галицьких, буковинських та угорських українців. Головна Рада має на меті обєднати всіх з Австро-Угорщини для боротьби проти прилученя українських земель до Польщі і для утвердженя тих здобутків, які революція дала українському народови.

Головна Рада буде ширити між закордонними Українцями ідею єднаня всіх народів Австрії для успішнійшої боротьби за їх національно-політичне визволене. (З роменської „Нашої Спілки", 21. грудня 1917).

Справа границь української народної републики.

Найважнійшою справою для української народної републики в теперішну хвилю є справа її границь. Границї української народної републики доси ще не усталені і власне тепер вони мають бути визначені умовами із сусідними державами.

Доси українська народна република має усталену границю лише з **Австрією**, з якою підписала умову в Берестю Литовськім дня 9. лютого с. р. Се є полудново-західна границя, яка відділяє українську часть Галичини і Буковини від української народної републики.

На північ від Галичини визначено в Берестю Литовськім границю **українсько-польську** — через влучене Холмщини до української держави. Однак ся границя ще остаточно не усталена, бо до мирового договору влучено додаток, що остаточне визначене українсько-польської границї має бути порішене окремою українсько-польською комісією, котра має розслїдити тимчасово означену границю, чи не засягає вона на польську територію та, евентуально, її справити так, щоби до української держави не були влучені громади, що мали би перевагу польського населеня.

Дальше, на схід від Холмщини визначено в Берестю Литовськім часть північної границї України, від Берестя Литовського до Вигонівського озера. Ся границя іде через палудневу ґродненщину і її можна назвати **українсько-білоруською**. Однак є чутки, що Німеччина хоче частину білоруської землї влучити до Литви, аби Литва граничила з Україною, а Німеччина аби мала вільний перехід на Україну і шлях від Балтійського до Чорного моря. Коли би стала ся та кривда для Білоруси, то се була би політично — українсько-литовська границя.

Дальше на схід від сеї границї є властиво продовжене **українсько-білоруської** границї, через минську ґубернію, на північ від ріки Прищеті — аж до Днїпра, в околиці, де чернигівська ґубернія граничить з могилівською. Ся границя повинна бути визначена на основі порозуміня між українською народною републикою і білоруською.

Дальше на схід від Білоруси є вже **українсько-московська** границя. Іде вона від східних меж Чернигівщини — через Курщину і Вороніжщину, аж до меж Донщини. Українська область в Курщині займає майже трету часть ґубернії, а в Вороніжщині половину. Ся границя українсько-московська має бути визначена на теперішних українсько-московських переговорах, які зачали ся тому кілька днів. Були чутки з Петроґраду, що нібито Українська Центральна Рада зрікла ся українських (полудневих) частий Курщини і Вороніжщини, однак вони не виглядають на правдиві, бо — як подають останні депеші — українсько-німецькі війска власне тепер находять ся в Курщині. Впрочім, що за рація була би в тім, як би частина українських земель остала ся під Московщиною. Коли Московщина признає право самоозначеня народів, то сьмішно виглядала би московська претенсія до українських земель.

Опісля приходить східна границя української народної републики. **На схід Україна граничить з Донщиною**, або з так званою „областию донських козаків". Справа сеї границї ще зовсім не порішена. По справедливости Україна повинна заняти полудново-західну часть Донщини (більше як четвертину усього простору), бо се територія, заселена Українцями. Крім того важне і се, що через влучене сього простору до України вона злучила би свою територію з українською кавказькою републикою Кубанщини. Инакше становище могла би Україна заняти хиба тоді, як би Донщина і Кубанщина злучили ся з Україною у федеральну спілку. Тоді границї української держави сягали би ще дальше на схід і на полудневий схід (на Кавказї).

На полудни Україна має природну границю від **Чорного моря.** Там лише має клопіт з Москалями, яких є значне число в Таврії, а крім того і з Татарами з Криму (який належав до таврійської ґубернії). Се московське і татарське населене стремить до утвореня републики таврійсько-кримської, або двох окремих — таврійської і кримської. Однак до Таврії Українці мають більше право ніж Москалї, бо Москалів там є далеко меньше ніж Українців, котрі хотять Таврію влучити до України. І се одинокий справедливий і раціональний вихід. Крим може бути окремою републикою, з уваги на ріжнородність населеня, однак повинен також бути в тісній звязи з українською народною републикою.

Вкінци приходить полудново-західна границя України. Сю границю можна назвати **українсько-румунською**, а іде вона через Бесарабію. Останні вісти подають, що бесарабська рада ухвалила злучити Бесарабію з Румунією. Одначе ся вість виглядає на недокладну. Північна і полуднева часть Бесарабії — се зовсім українські землї, тож годі припускати, аби бесарабська рада рішала віддати їх Румунії, тим більше, що в бесарабській раді є також Українці, котрі мусїли станути в обороні прав свого народу. До Румунії може належати румунська часть Бесарабії, а українські части до України.

Визначене усїх границь української народної републики може забрати ще немало часу, але при добрій волї сусідів се може статись протягом найблизших кількох місяців. Тоді український нарід зможе вже спокійнійше занятись внутрішними справами своєї держави.

Або слави добути, або дома не бути...

(„Нова Рада", ч. 1-ше за 1918 рік).

В муках, серед тяжкої недовідомости, в темноті народив ся 1918 рік... Що день грядущий нам готує, що приведе на сьвіт темна сучасність — того ніхто не знає. Кортить відгорнути завісу будучности й зазирнути, що таїть ся за нею, але... мовчить загадково будучність і можемо тільки домисли строїти та хиба догадувати ся, куди поведе нас той невблаганий хід історії, що основою своєю має все тісамі великі і жахливі події минулого року. І виходячи з тих подій, ясно бачимо ті небезпеки, що всїми сторонами обступили й окружають наше житє, нашу молоду волю й новонароджену републику українську. Серед бурі й грому вона народилась і перші кроки ставить серед таких тяжких та скрутних обставин, що — хто знає, чи встоїть ся вона й чи зможе власними силами дійти до безпечного захистка, в якім уже ніяких небезпек не страшно буде.

З них найперша — міжнародне становище. Україну починають признавати яко незалежну державу. Признала Франція, за нею пійшли держави центрального порозуміня, певне не забарять ся те-ж саме зробити й инші сусіди наші, близші і дальші. А се признане — се не тільки акт міжнародної ввічливости та доброзичливости. Се насамперед данина певній силї. Міжнародні компліменти ще меньше важать, ніж підлещуваня в приватнім житю. І коли нас признають, то не задля прекрасних очий, а тільки через те, що сподївають ся, що на Україні лад буде не порушений, що вона зможе дужою рукою спинити анархію, задушити внутрішного червака й відбити ся від околичних ворогів та силою підперти своє слово. Тимчасом умови нашого істнованя тепер такі, що се не від нашої волї й бажаня залежить і самий хід історії на камуз стирає і торощить якраз силу та рівняє її з безсилєм.

Війна фактично скінчила ся, і скінчила ся не на користь нам. Обороняти себе знадвору, коли звідти буде замах на наше добро, ми не можемо. Попередні події не тільки знесилили нас фізично — з сим ще можна-б упоратись,—але зруйнували техніку військову і внесли в нашу психіку розклад, вирвали найдужшу зброю з рук — певність, що можна ще щось зробити. Се страшна правда, але треба мати мужність тверезо дивити ся в очи подіям і не дурити себе тим, що якось то, мовляв, буде... Буде, очевидно, не так, як би ми того хотіли. І от перша небезпека загрожує нам з того надвірного боку. Тут можемо не так на свою силу рахувати, як на безсилє ворога, на весь той складний комплекс міжнародних стосунків, коли і дужший не завсіди може й сьміє використати свою перевагу, коли непереможні обставини і йому диктують не те, чого бажав би. Для нас обставини складають ся з сього боку тим важше, що і в середині маємо цїлу вязку клопоту та труднощів, які зменьшають силу відсїчи навколо. Візьмемо самий тільки большевизм, що безладними купами, але досить систематично руйнує найістотнїйші узли нашої нервної, сказатиб, системи. От напр. большевики припинили вивіз угля. А нема угля — нема палива. А нема палива — станутъ зелїзниці й заводи. А станутъ зелїзниці — голод, холод і темрява по містах і там, де назбирали ся через війну та демобілізацію купи народу. А голод, холод і темрява се вже такі вороги ладу й спокою, з якими ще важше впорати ся, ніж з ворогом надвірним; се безладє, анархія, війна усїх проти всїх... Далї — найкардинальнійше у нас земельне питанє видно теж стоїть так, як за давних обставин; коли треба раптом, відразу самі основи житя перебудувати, нема змоги не тільки всїх трудящих задовольнити, а навіть тих із них, хто найбільше має право на задоволенє своїх невідкладних потреб. На весну можемо стати перед великою боротьбою й може розрухами на сім ґрунтї — отже знов таки ще один великий ступінь до руїни. Можливо, що серед тих розрухів та боротьби богато ланів облогуватиме, а значить і на дальші часи, на близший рік, ми зістанемо ся знов же без хлїба. Далї — промислова і робітнича кріза. Далї — фінансова скрута невилазна. Далї —трудноші з орґанізацією міцної власти...

Одної з наведених обставин досить, аби тяжких ударів завдати навіть старим орґанізмам; а тут же маємо всї разом і всї вони спадають на молоде, незміцнїле тїло. Надвірні і внутрішні небезпеки, хаос, безхлїбє та безгрішня — отсе той пасив, з яким вступаємо в недовідому будущину.

Який же актив?

Дуже невеликий він. Сама горяча любов до рідного краю у немногих щирих робітників. Саме безкористливе бажане спинити загальну руїну й надати творчих, організаційних форм процесового житя. Самий порив до саможертви, до збудованя вільної України... Ся ідея доси двигала масами й надихала їх на однодушну та одностайну роботу. Чи має те-ж саме бути й на далї?

Будемо сподїватись... Мало не з голими руками й безбройні, але твердо станьмо проте перед небезпеками, що на нас насовують ся всїми сторонами, приймім удари на себе. Колись, як напирав з усїх боків ворог, козаки кидали ся в останний бій зі словом: „або слави добути, або дома не бути" — і часто самою силою нездержного натиску виходили переможцями. Може й для України настала пора, коли треба з тимсамим словом кинути ся в бій— — Або слави добути, або дома не бути...

Сергій Єфремов.

В РОСІЇ:

(Продовжене зі стор. 1-шої).

Замісць місячно 35 міл. пудів збіжа, котра то скількість є конечна на удержане населеня при житю, привозить ся заледви 15 до 20 міл. пудів.

Правительство призначило 1.500,000.000 рублїв на закупно збіжа і артикулів, які вимінюєть ся за збіже. 600 транспортів артикулів ріжного рода вислано на Сибір і в Донщину, з того було 350 транспортів шкіри, обувя і одїжи, прочі 250 транспорти металевих артикулів. Виміна товарів за збіже показала ся найліпшою методою до одержаня збіжа.

Найважнійшою справою було направлене сибірської зелїзниці, говорив дальше Бруханов, бо европейська Росія є щодо збіжа найбільше зависима від Сибіри. Він заявив, що з 4.000 зелїзничих машин (льокомотив), які Росія мала перед послїдним наступом Німців, 1.000 машин вже знищених. Скількість знищених машин скоро зростає, бо варстати, в яких відбуваєть ся направа машин, працюють неправильно.

Члени царської родини жиють в недостатках.

МОСКВА, 10. цьвітня. — Члени родини Романових, з яких найбільше число перебуває під теперішну пору на Кримі, терплять недостатки, як се доносять московські часописи.

Цариця вдова, Марія Федоровна, яка тут живе разом з великим князем Николаєм і великою княжною Ксенею та з її дїтьми і иншими членами царської родини, дістає на своє удержанє всего 400 рублїв місячно. Видатки всїх членів разом не можуть виносити місячно більше ніж 10.000 рублїв. Вони мають 5 слуг, але богато членів колишної двірської шляхти тепер мие собі начинє і працює у винних городах, заробляючи 4 рублї денно.

В Австро-Угорщині.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 12, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Австрія розпускає жовнїрів до праці на поли.

ПАРИЖ, 9. цьвітня. — Австро-угорська головна команда, як се доносять урядові звіти, які надійшли до американської головної кватири військової, користаючи з теперішного застою у воєнних операціях, уділяє весняні урльопи всїм тим жовнїрам, котрі вміють працювати на рілї або в лїсї. Урльопи сї уділяють військові власти на великі розміри (щодо числа і щодо часу). Се поступоване є згідне зі заявою правительства в парляменті, яке подало до відома, що жнива будуть припильновані, навіть коли би заходила потреба вжити до сього війска.

БЕСАРАБІЯ ЖАДАЄ ЗЛУКИ З РУМУНІЄЮ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 12, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЦІРІХ (Швайцарія), 11. цьвітня. — **Бесарабський сойм ухвалив злучити Бесарабію з Румунією,** як се доносить телеґрама з Букарешту.

КОПЕНГАҐЕН, 11. цьвітня. — Урядова телеґрама з Берлїна доносить, **що злуку Бесарабії з Румунією ухвалено 86 голосами проти 5.**

(Джерзисітським Українцям подаємо до відома, що через цїлий біжучий тиждень урядує на коритари в почтовім будинку (на розї ул. Вашінґтон і Монтґомери) окремий комітет, котрий продає бонди Третої Позички Свободи. Розмовити ся можна і в рідній мові).

8. Сесія Української Центральної Ради.

(Конець).

Вечірне засідане.

Вечірне засідане починаеть ся конференцією в Бресті, Любинського. „Вчора я повернув ся з Брест-Литовска, куди я був командирований від Української Народної Републики в справі мира.

„Там була і російська делеґація, в склад якої входили під предсідательством Иофе: Розенфельд, Біценко, Покровський; консультанти: Фоке і Циплет. Я був получив місце в справі інформації і контролі і через те я входив в склад російської делеґації.

„В приватних розмовах всі держави цікавились Україною і я інформував їх".

Далі докладчик читав декларацію, запроповану російською делеґацією.

„Офіціяльне засідане делеґації почалось надзвичайно урочисто промовою Леопольда Баварського, стоячи. Стало ясно, що декларація російської делеґації може бути принятою Німцями і я рішив виїхати на Україну для інформації. Николи в житю я не переживав такого патріотизму, як там. Я особливо рвав ся сюди, щоб доложити про те, що про нас там думають. Мені здаєть ся, що тільки з одними нами й будуть числитись, яко зі зорганізованою силою.

„Треба необхідно післати своїх делеґатів, але не в ролі інформаторів і контролі, а в ролі самостійних представників з повними директивами".

Після докладу Любинського збори переходять до питаня про мир.

Вносять ся формули переходу: укр. ес-ерів, російських есерів, союза соціялістів самостійників.

Формулу укр. соц.-дем. вносить Пісоцький, але після заяв секр. по спр. національних, знімає і приєднуєть ся до формули укр. ес-ерів.

Принята формула укр. ес-ерів з поправками поалей-ціоністів:

„Вислухавши доклад Генерального Секретаріяту про посилку делеґації на мирову конференцію, і вважаючи, що дальше продовжене війни затемнює клясову сьвідомість трудових мас і загрожує всім здобуткам революції в Росії і на Україні, висловлюючись тому, за конечну необхідність припинення війни і підтверджуючи свою думку, що мир від усеї Росії повинен бути заключений тільки федеративним урядом усіх республик бувшої російської імперії; однак, зважаючи на те, що федерального уряду нема, а рада народних комісарів таким урядом не являєть ся і що се не може бути причиною дальшого відкладання мирових переговорів, Центральна Рада постановляє взяти участь в мирових переговорах від імени Української Републики нарівні з иншими державами і стверджує постанову Генерального Секретаріяту про негайну посилку делеґації для участи в мирових переговорах. Вважаючи, що для оборони інтересів усіх зачеплених війною націй необхідна участь їх представників в мирових переговорах, українська делеґація обстоювати-ме притягнене до участи в них делеґацій усіх націй, як державних так і недержавних".

При кінци засідання приймаєть ся поправки до закона в справі виборів в Укр. Установчі Збори і ряд других дрібних законів.

29. грудня. Вечірне засідане.

Засідане почалось о 10. годині вечер продовженем дебат фракційних ораторів про діяльність Генерального Секретаріяту.

Після сього з докладною відповідию виступив голова Генерального Секретаріяту, **В. К. Винниченко.**

Винниченко говорить, що з промов фракційних ораторів видно було, що діяльностию Генерального Секретаріяту були невдоволені т. з. меньшости, або російські самостійники і далі: українські самостійники. Відповідаючи на ті невдоволеня, Винниченко звернув ся на Харків, у якім большевиками захоплена власть в свої руки:

„Ми післали народним комісарам ультимат, в якім домагаємо ся від них відповіди: чи воюють вони з нами чи ні? Ми дали комісарам 24 години для відповіди (гучні оплески). Коли вони дадуть відповідь, що воюють з нами, то всі прихильники совєтів роблять ся нашими ворогами і ніякісеньких політичних свобід ми їм не предоставляємо. І відсіля вони не виїдуть, а будуть вважатись лазутчиками (пластунами), вивідувачами) і шпигунами. Як війна, так війна. Тому будемо вживати всіх заходів. Колиж відповіди вони не дадуть ніякої, то се не важно; ми будемо вважати не на бумажну (паперову) відповідь, а на те, чи йдуть чи не йдуть на час війска народних комісарів".

Далі приймаєть ся резолюція укр. с.-р. з висловом довіря Генеральному Секретаріятови.

30. грудня. Раншне засідане.

Найбільше важним засіданем було безперечно се. Тут було порішено нарешті те питане, яке викликало конфлікт між фракціями укр. с.-д. і укр. соц. рев.; питане земельне. Укр. с.-р. зняли свою резолюцію, за яку зчинив ся конфлікт і зробили в ній великі зміни, викинувши головнійші пункти, після чого укр. с.-д. і бунд заявили, що з огляду на зміну резолюції вони не відкликають своїх представників з Генерального Секретарства.

Резолюція укр. с.-р. така:

„Вислухавши земельний законопроєкт, Центр. Рада постановила: 1) законопроєкту не приймати, виділити із складу Ради комісію пропорціональю до скількости членів фракції, якій доручити виробити новий закон, приняввши вихідним принципом повне скасоване власности на землю і соціялізацію її, згідно з постановою 7-мої сесії Ради; 2) новий закон мусить бути внесений в одну з найблизших засідань Малої Ради для затвердження. Комісія не повинна розїзджатись, доки не буде затверджений закон".

Резолюція укр. с.-д.

„Визнаючи необхідність видання негайного тимчасового закона про перехід усіх земель через земельні комітети до рук працюючого народу і визнаючи разом з тим, що основний закон по земельному питаню повинен бути, згідно з 3-тим універзалом Ц. Р., виданий Українськими Установчими Зборами, — Укр. Ц. Р. постановляє взяти вислуханий тимчасовий земельний законопроєкт, принятий головним земельним комітетом і внесений в Центр. Р. секретарством земельних справ, за основи і передати його в парляментську комісію для негайної перерібки і внесеня в Ц. Р. для затверджения".

За сю резолюцію висловились народні соціялісти, бунд, позапартійні соц., укр. трудова група, сіоністи і самостійники.

Польський централ і П. П. С. (революц. фрак.) стримують ся.

Голосувало за резолюцією укр. соц.-рев. 131; укр. соц.-дем. 103.

Закрите сесії.

Після привитальної промови представника білоруського війскового зїзду півд.-західного фронту, який заявив, що на днях буде проголошено Білоруську Републику — перед закритем сесії виголосив промову **проф. Грушевський.** „Кинувши оком назад, на нашу 9-місячну працю, — казав між иншим Грушевський — побачимо, що в політичній сфері зайшли ми далі, ніж гадали. Ми були федералісти, а тепер Україна властиво самостійна, независима република.

„Вона буде такою, поки не створить ся федеративний центр, якому ми віддамо частину наших суверенних прав".

Сесію оголошуєть ся закритою. Се остання вже сесія Ц. Ради, бо 20-го січня відкривають ся Українські Установчі Збори.

ПОДЯКА.

Для Вп. Гр. Курдидика, головного заступника продажи фарм в кольонії Ельберта, Алябама.

216 E. 83rd Street, New York City.

Elberta, Ala., April 3, 1918.

Вповажаний Пане Курдидик:—

Ми, низше підписані, засилаємо Вам подяку за се, що Ви нам продали дві фарми по сорок акрів в кольонії Ельберта, Алябама. В кольонії ми перебуваємо від 18. марта б. р., се є від часу, як ми з Вами приїхали. Ми думали вертати до дому, до Рочестер, Н. Й., але як ми тут, в Ельберті побачили, що всі дерева овочеві відцвили, картофлї за який тиждень будуть готові до копаня, кукуруза одна велика, друга сїєть ся, овес вже високий, та всякі ярини вже вибирали, як ми сюди приїхали, а капуста вирубана, то ми рішили тут поселитись. Нам оповідають старі фармери, які тут від трох до чотирох літ осіли, що вони мали ледви настільки гроший, що вплатили часть за фарму, а на господарку мали ледви по дві сотки, а нині ми бачимо в них по 100 коров та по кількасот свиний і тисячами курий. Ніхто в се не повірив би, але ми се бачимо на власні очи. Худоба пасеть ся цїлий рік по лїсах та пасовисках компанії, без пастуха; таксамо свині. Не треба пастуха ані стайні, лише кошари. Нас страшили, що тут горячо, але се брехня та видумка несумлінних аґентів. Найлїпший доказ є се, що стара кукурузянка є зелена, а не жовта, як се буває там, де є мороз або спека. Як би була спека, то не родилиб ся картолї звичайнї два рази до року, бо зогнили би якби прийшов дощ а по нїм спека. 44-45

Доносимо Вам, Пане Курдидик, що всі наші знакомі з Рочестер вибирають ся на 15-го сего місяця їхати до Ельберти. Такого здорового клїмату і води нема певно нїде в Злучених Державах. Ми Вам дуже вдячні за се, що Ви так справедливо нам описали Вашу кольонію. Покажіть наш лист всім Вашим костумерам та знакомим, *аби вже наші люди раз переконали* ся, що свої люди повинні їти за порадою своїх, а не чужих людий. Доносимо Вам що компанїя вчислила нам всі кошти подорожи на суму 45 долярів, хоч вони виносили лише 28 долярів. Ті гроші хотїли нам звернути готівкою, але ми просили почислити нам до рати. Як Вам відомо ми вплатили по 350 долярів, а решту на 8 літ на сплати. Але ми маємо повну надію, що за два роки ми виплатимо все. Сподіваємо ся в короткім часї Вас бачити; сердечно Вас здоровимо,

ВАСИЛЬ КАЧМАР і ВАСИЛЬ КОВБА,
P. O. Elberta, Alabama.

ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ"

виконує
СТАРАННО, ДЕШЕВО І НА ЧАС ВСЯКІ ДРУКАРСЬКІ РОБОТИ,

як:

ТИКЕТИ, ПРОГРАМИ НА ПРЕДСТАВЛЕНЯ, БАЛІ І КОНЦЕРТИ.

НАГОЛОВКИ ДО ЛИСТІВ, КОВЕРТИ ФОРМУЛЯРІ, КАРТИ КУПЕЦЬКІ І ВІЗИТОВІ.

КНИЖОЧКИ КОЛЕКТОРСЬКІ ДЛЯ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ.

СТАТУТИ, БРОШУРИ І БІЛЬШІ КНИЖКИ.

Вп. Урядники Відділів У. Н. Союза повинні звертатись зі всякими друками до друкарні „Свободи".

Замовленя і гроші посилайте до:

"SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Чи Ви є передплатником „Свободи"?

КОЛИ ЩЕ СЕЇ ЧАСОПИСИ НЕ ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ, ТО ЗАЧНІТЬ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ ЇЇ СЕЙЧАС.

„СВОБОДА" є найбільшою зі всїх українських часописий в новім і старім краю.

„СВОБОДА" виходить три рази тижнево — у второк, четвер і суботу.

„СВОБОДА" подає цікаві новини американські і краєві, популярно-наукові розвідки, оповіданя і фейлєтони.

„СВОБОДА" також подає найдокладнїйші відомости з поля війни і з нашого рідного села та повіту.

ПЕРЕДПЛАТА ВИНОСИТЬ:

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ:

НА ЦІЛИЙ РІК	$3.00
НА ПІВ РОКУ	$1.75
НА ТРИ МІСЯЦІ	$1.00

ПОЗА ГРАНИЦІ ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ:

НА ЦІЛИЙ РІК	$3.50
НА ПІВ РОКУ	$2.00
НА ТРИ МІСЯЦІ	$1.25

Звертаємо увагу, що на кредит нікому не висилає ся часописи.

Гроші належить висилати враз з замовленєм на почтовий або експресовий моні-ордер або в реджистрованім листі на адресу:

"SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Нові книжки!

В друкарні „Свободи" появили ся слїдуючі найновійшого видання книжки:

З житя первісного чоловіка, дуже поучаюча, ілюстрована книжка, в дуже приступній і зрозумілій формі подає спосіб житя первісних і сучасних дикунів. — Ціна ....35 цнт.

Власна хата. Прольоґ. Для виповненя програми при отвореню власних Народних Домів і читалень.—Ціна ....10 цнт.

На чужині. Гарне оповідане за ріжні пригоди в чужім краю.—Ціна ....15 цнт.

Не казки. Образ з житя народа в однім акті.—Ціна ....10 цнт.

І. Маска. II. Краса. Дуже гарне оповіданє. — Ціна ....10 цнт.

Чорний кіт. Переклад з анґлійського. — Ціна ....10 цнт.

Про Митрополита Шептицького. Ціна 25 ц.

Доля України. — Ціна ....35 цнт.

Робітничі пісні. — Ціна ....10 цнт.

Кому потрібна війна. — Ціна ....10 цнт.

Як мужик двох генералів вигодував. — Ціна ....5 цнт.

Кляса проти кляси. — Ціна ....5 цнт.

Борба о сонце. — Ціна ....3 цнт.

Фільозофія штуки. — Ціна ....50 цнт.

Під шум машинських коліс.—Ціна 20 цнт

Мати Наймичка. Драма в 4. діях. .25 цнт.

Помилуй нас Боже, в чорній оправі. — Ціна $1.00

Ангел Хоронитель, з замком, чорна оправа. — Ціна $1.10

Замовленя присилайте на адресу:

"SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО НАР. СОЮЗА.

за місяць март 1918 р.

УВАГА,

котру кождий місцевий Урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї стисло застосувати ся.

Члени, оголошені в рекордовім звітї за місяць марець 1918 року як суспендовані або виключені за неплачене місячних вкладок чи з инших причин згідно зі статутом орґанізації, коли хотять і на далї бути членами У. Н. Союза, мусять зголосити ся в протягу сего місяця (цьвітня) до своїх відділів і вписати ся наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Як сего не зроблять до кінця цьвітня 1918 р., то в маю 1918 р. мусять виповнити нові аплікації (просьби о приняте), коли хотять бути членами У. Н. Союза, подібно, як кождий новий кандидат. Ті знов члени, котрі в місяцю марті 1918 року взяли переступні листи, а еще доси не зголосили ся до якогось иншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мають се зробити в місяцю цьвітни 1918 року, бо на другий місяць, т. є. в маю 1918 року вичеркне ся їх з членів орґанїзації, а тоді во ни можуть бути приняті до У. Н. Союза тільки на підставі нових аплікацій (просьб о приняте).

НОВОПРИСТУПИВШІ ВІДДІЛИ:

Товариство „Вільна Україна" в Шікаго, Ілл.

В. 139. Феркалюк Дмитро, Ламацький Йосиф, Болехівський Михайло (с. Івана), Болехівський Михайло (с. Василя), Крушельницький Теодор, Лехів Петро, Кукура Кирило, Каваців Петронела, Каваців Петро, Рудий Павло, Джала Павло, Луцький Йосиф, Ломацька Розалія.

Товариство „Дітройтський Боян" в Дітройт, Міш.

В. 111. Гуреький Михайло, Шеремет Онуфрій, Кардаш Матвій, Ворко Теодор Ворко Ігнатій, Попович Андрій, Коваль Іван, о. Стерцюк Мирон, Сенечак Андрій Семкіяш Фтеодор, Хамула Стефан, Тимчишин Андрій, Руський Андрій, Павловський Ів., Кухтин Лев, Руський Григорій

Товариство „Вільні Козаки міста Львова" в Ню Йорку, Н. Й.

В. 143. Атоманюк Василь, Якимів Іван Рокипький Дмитро, Душник Евгеній, Некифорчин Михайло, Кирич Яким, Цебрівська Пелагія, Квасна Теодозія, Кушнїр Анна, Бреодень Василь, Рава Параскевія Рокипька Аполонія, Лапчак Стефан, Няцунько Тимко, Боршовський Теодор.

Товариство „Вільна Україна" в Нюарк Н. Дж.

В. 152. Цицик Николай, Чорнюк Яків Панасевич Адам, Левіцька Анна, Базарніцька Анна, Маркевич Михайло, Писаренко Петро, Чолїй Гринько, Починок Теодор, Цюпура Іван, Маркевич Іван, Паратюкевич Михайло.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ:

В. 1. Цап Йосиф.
В. 3. Стецько Андрій.
В. 9. Огарек Іван.
В. 13. Євусяк Текля, Євусяк Филимон
В. 22. Волчинський Григорій, Малицький Петро.
В. 24. Шпідак Николай.
В. 28. Фірман Ром., Шарамеґа Марко
В. 30. Дмитрик Гаврил.
В. 31. Петрів Іван.
В. 35. Цвілик Николай, Шкапяк Петро, Федас Олекса.
В. 38. Киоске Михайло, Кір Теодор.
В. 41. Терпко Дмитро, Смоковський Іван, Дацько Семен, Терпко Михайло.
В. 42. Соломко Іван, Кухарський Вас
В. 44. Демчик Лука.
В. 45. Зінкер Антін.
В. 47. Сушинський Мих., Кость Іван
В. 53. Брановський Роман.
В. 56. Котляр Михайло, Кулига Олекса
В. 59. Красіцький Т., Бойко Параска.
В. 62. Пашук Василь, Холивський Тимко, Цибак Стефан, Смольницька Пазя, Кузан Гелена.
В. 63. Іванишин Максим.
В. 65. Берис Григорій.
В. 66. Сагайдак Йосиф.
В. 69. Стриск Теодор, Бахусович Мих.
В. 76. Пжишляк Петро, Півтварчук Каспер, Будний Антін, Олїйник Теодор, Лисак Стефан, Янейко Юрко.
В. 78. Паламар Олекса, Мацік Михайло, Кухарик Стефан, Якобовський Іван.
В. 83. Конюк Олекса, Тимків Михайло.
В. 87. Яблонський Николай.
В. 89. Садовий Гринько.
В. 94. Днць Артим, Днць Ілько, Музичка Петро, Галка Тимко, Галка Анна.
В. 95. Бобик Василь.
В. 99. Запоточний Михайло, Немий Николай, Гаврилко Михайло, Вахала Франко, Гавловський Казимир, Лесюк Марія Гавловська Розалія, Грабас Марія, Процик Анна, Бонк Анна.
В. 100. Морозович Анастазія, Величко Андрій.
В. 102. Бец Василь.
В. 103. Шнулик Михайло.
В. 104. Литка Анастазія, Гузар Ксеня. Гузар Николай, Мельник Марія, Мельник Дмитро, Бажан Яремко.
В. 105. Сметанюк Василь.
В. 108. Старанк Казимир.
В. 114. Хороша Анна, Буник Павло.
В. 116. Остапович Наталія.
В. 117. Васильків Павло, Качмар Теофіль, Лазута Василь.
В. 120. Клещ Станислав, Загоруйко Николай, Щепінський Іван, Михалюк Вас.
В. 123. Драган Дмитро.
В. 124. Бала Марія.
В. 126. Воркун Прокін.
В. 130. Корнацький Іван, Виличко Пилип, Бас Тома, Опірський Яків, Наконечний Матвій, Демчак Станислав, Стахів Павло, Татаївський Олекса, Тимців Николай, Тимців Ілько, Слободян Петро, Феник Михайло, Карплюк Антін, Тимецький Николай, Петрик Гнат, Кіт Дмитро, Малик Михайло, Попик Григорій, Малик Марія, Гетман Іван, Малик Яків, Гатальська Гелена, Сторожинський Михайло, Дорож Матвій, Параповський Йосиф.
В. 134. Войнар Анна.
В. 136. Панашко Михайло, Веприк Теодор, Присташ Михайло, Скрабут Михайло, Пелехович Теодор, Борис Григорій, Голуб Стефан, Капанайко Антін, Богдан Антін, Капраль Дмитро.
В. 142. Полевчак Юрко.
В. 144. Каспрак Марія, Федун Дмитро, Гамар Ева.
В. 145. Михальський Франко, Галїцький Павло.
В. 155. Петрів Николай, Гонимар Стефан, Рожек Ева.
В. 160. Яримко Антін, Фіяк Василь, Людвіковський Михайло.
В. 168. Іванило Василь.
В. 175. Березук Михайло.
В. 179. Коромець Пилип, Пик Теодор.
В. 191. Ткач Іван, Остафійчук Олекса, Номайба Іван.
В. 200. Кошечук Сень, Лбер Танька, Крумпольц Стах, Лозінський Іван.
В. 206. Пасечник Василь, Бойко Йосиф, Пасечник Марія, Ходоровський Констант.
В. 209. Вадяк Йосифа, Дацько Анна, Дацько Теодор.
В. 213. Дущишин Стефан, Гринів Іван, Николишин Теодор, Петрик Катерина, Петрик Михайло, Кузенька Юстина, Кузенька Тимко.
В. 215. Скальський Михайло.
В. 217. Ковтун Яцко, Воляк Михайло. Гіпький Іван.
В. 218. Бундза Николай, Богач Василь.
В. 220. Ковальчук Мелян, Сич Іван.
В. 221. Шиманський Іван, Квітковський Ілія.
В. 223. Безрукий Стефан, Малицак Марія, Пелчар Анна, Спас Апольонія.
В. 225. Міштурак Михайло.
В. 233. Мартинець Йосиф, Павлик Володимир.
В. 234. Королїшин Петро, Луцяк Теодор, Данилюк Клим, Малачин Василь.
В. 235. Богаченко Зофія.
В. 237. Кульчицький Николай.
В. 238. Маруш Юрко, Молинь Теодор. Лалюх Юрко.
В. 239. Комуницький Григорій.
В. 243. Бінац Кароліна.
В. 245. Скалоцька Анастація, Паславська Кароліна, Сорока Мартин.
В. 247. Подоляк Михайло, Качмар Анна, Суська Анна, Скочипець Тетіяна. Пацик Текля, Гливяк Михайло, Марцінишин Николай, Тимків Юрко, Дицьо Григорій, Січка Катерина, Вуйцекевич Михайло, Гнатовська Анна, Кучинська Пелагія, Біян Анна, Подоляк Ева.
В. 248. Віщук Анастазія, Віщук Вас
В. 259. Фігвер Іван, Гула Павлина Фігвер Марія, Фігвер Юстина.
В. 270. Васько Іван, Швець Гринько
В. 271. Пашович Николай.
В. 276. Васьків Василь, Гончарик Іван Залїнський Мацей.
В. 277. Бриджа Теодор.
В. 282. Заставний Йосиф.
В. 283. Дума Григорій.
В. 288. Грегораш Михайло, Добровольчин Григорій, Черкас Петро.
В. 292. Сушицька Катерина, Лавринець Ева, Романів Василь, Дитиняк Катерина Романів Катерина.
В. 295. Добровський Іван, Гентиз Ник
В. 296. Калитин Семен.
В. 301. Рудий Теодор, Леськів Ілія, Слїнський Николай.
В. 317. Блищак Іван.
В. 322. Чапко Макарій, Габла Стефан Крук Антін, Соток Михайло (м.), Лавровська Гелена, Радошинська Марія.
В. 324. Дикан Николай, Толуб Петро Виннишанюк Іван.
В. 326. Срибер Іван, Срибер Катерина
В. 336. Дикий Николай, Іванишин Павло, Метек Дмитро.
В. 338. Тарас Марія.
В. 339. Дьорка Михайло.
В. 341. Кухаришин Текля, Кухаришин Григорій, Сербай Андрій.
В. 342. Загута Зофія, Кіра Николай Загута Андрій, Пекот Стефан, Гайдук Семен, Познанська Катерина.
В. 351. Фіта Петро, Фіта Пелагія, Хомик Петро.
В. 361. Бунт Іван.
В. 367. Тимків Василь, Бойчук Ілько Кирик Роман, Андріїв Яць.
В. 369. Ішик Григорій.
В. 370. Ґаврон Франко, Козачок Ілько, Бурбела Йосиф, Козачок Василь.
В. 379. Багрій Гринь, Пальків Михайло
В. 380. Олїйник Михайло.
В. 384. Федишин Андрій, Вочар Ілько
В. 388. Михалцевич Іван.
В. 393. Щерба Теодор.

ЧЛЕНИ НАНОВО ПРИНЯТІ.

В. 7. Костів Йосафат, Ткачишин Юрко.
В. 12. Дошна Андрій.
В. 14. Дупей Юрко.
В. 27. Дацький Іван, Зілінський Стап Зілїнський Антін.
В. 57. Перналь Фелікс, Лісовський Ант
В. 58. Матвіїв Демян, Димкович Іван
В. 61. Грицьковяк Дмитро.
В. 67. Суховерх Андрій, Нич Олекса Керничний Михайло, Андрушко Антін Лесів Атанас, Сидор Онуф., Лесів Юрко
В. 91. Бідей Василь, Беркош Юрій.
В. 97. Вульчин Василь, Герула Тома.
В. 101. Сорока Петро.
В. 105. Вадовський Юрій.
В. 109. Німець Прокін.
В. 112. Карась Катерина.
В. 114. Попович Дамян, Яців Николай Соловчак Михайло.
В. 117. Ханачівський Михайло.
В. 124. Білас Дмитро, Кіт Матвій.
В. 133. Стахів Николай.
В. 146. Мехкота Тимотей, Романяк Ілія, Ільницький Николай.
В. 147. Воляник Мартин.
В. 155. Слиш Марія.
В. 158. Тесля Тимко.
В. 170. Цицик Гриць, Качмар Михайло, Хитрень Сидор, Зїнич Іван, Хоптій Михайло, Барєчко Іван.
В. 175. Соловій Константин, Козак Онуфрій, Сисжек Франко.
В. 213. Жебровський Вацлав.
В. 214. Кульпа Николай, Довган Семен.
В. 217. Шегельський Петро, Андрусів Михайло, Замлинський Григорій, Травінський Іван, Музичка Дмитро, Купіш Михайло, Ковба Василь, Климець Михайло, Кісїль Николай, Гупак Михайло, Тойсак Стефан, Бялюк Семко, Швець Іван.
В. 218. Ванькович Антін, Стахура Йосиф (Стефана), Сиротюк Андрій, Сокіл Йосиф (Стефана), Процак Іван, Максимчак Василь, Лабай Стефан, Кріль Іван, Кардаш Іван, Ясний Николай, Данельчак Андрій, Гринечко Стефан, Шпак Михайло, Сокіл Петро, Лунів Петро, Омелан Григ.
В. 221. Граб Іван, Багрій Николай, Мисюк Василь, Галан Стефан.
В. 248. Бринтілевич Тома, Федоришин Николай.
В. 270. Ленко Ксеня, Чорний Мартин.
В. 274. Господар Михайло.
В. 292. Поточняк Михайло, Куск Андрій, Яворський Андрій, Вичовський Дм.
В. 300. Бучко Михайло.
В. 316. Дорофей Михайло, Плекан Николай, Лошитко Григорій, Коритко Кость.
В. 336. Масляник Михайло.
В. 341. Микита Николай, Одесїй Андрій, Матійчук Теодор.
В. 350. Олеиців Пилип.
В. 363. Белей Дмитро, Луцишин Іван, Костів Іван, Кліщ Іван.
В. 388. Водошиш Іван.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ КАРТАМИ (ЛИСТАМИ).

В. 23. Тоицьо Михайло.
В. 29. Челак Михайло.
В. 35. Маньків Марія.
В. 90. Лопух Іван.
В. 102. Стецїв Григорій.
В. 111. Пацушка Іван.
В. 114. Куйбіда Франка.
В. 119. Бурка Марія.
В. 131. Дрозд Дмитро, Дрозд Катерина.
В. 133. Крук Михайло.
В. 141. Лобур Василь, Костирка Петро,
В. 142. Трича Теодор.
В. 170. Тимочко Николай.
В. 179. Щурик Николай.
В. 206. Коцюбінський Василь
В. 218. Бурка Мартин.
В. 223. Чолїй Іван.
В. 237. Кінаш Теодор.
В. 248. Слїпак Павло, Кульчицький Семен.
В. 251. Гоік Амброзій.
В. 276. Мельник Іван.
В. 282. Трач Николай.
В. 296. Собків Гринь.
В. 324. Черкас Михайло.
В. 370. Навроцький Николай.
В. 388. Паньків Василь.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ ЗА НЕПЛАЧЕНЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 3. Пелешак Семен.
В. 4. Сенько Стефан.
В. 5. Олїйник Павло, Солдат Юрко.
В. 36. Мілан Маланка.
В. 41. Литвин Олекса, Спсак Федор.
В. 44. Багнюк Дмитро, Заприлюк Василь, Локашик Теодор, Хома Станислав.
В. 49. Прихода Юстин.
В. 59. Мисак Григорій
В. 60. Буда Михайло.
В. 63. Дупівка Василь.
В. 66. Федишак Николай.
В. 67. Шморгун Лев.
В. 75. Шпак Іван, Савчин Николай.
В. 77. Грицишин Олекса, Залїнська Марія.
В. 78. Вирвіх Адам.
В. 87. Чехович Николай.
В. 91. Гвоздик Дмитро, Дюк Семко.
В. 94. Василик Павло.
В. 97. Кохан Остап.
В. 102. Кубенець Стефан.
В. 103. Магас Панько, Білик Зофія, Колодрубець Павло.
В. 109. Лещинський Петро, Лентовець Матій.
В. 110. Чайковський Петро (с. Семена).
В. 111. Салїш Онуфрій, Шевчик Максим, Бобак Юрко.
В. 119. Сокіл Розалія.
В. 120. Мацюцький Олекса.
В. 121. Кісельовський Сергій.
В. 127. Вайс Йосиф.
В. 133. Процький Василь.
В. 146. Паспак Петро.
В. 147. Слота Михайло.
В. 149. Качмар Іван, Качмар Михайло, Круна Дмитро, Опалюх Михайло, Флик Адам.
В. 160. Могила Марія, Прийма Прокін.
В. 170. Гарасимчук Теодор, Грицишин Кость Кулинич Яків.
В. 217. Рудий Іван, Мошонка Пилип, Кучмій Григорій, Ковба Іван (Данила), Ковба Николай, Ковба Іван (с. Михайла), Качмарик Василь, Дуда Онуфрій, Біналевський Михайло, Бойко Михайло, Баберус Михайло, Федунь Михайло, Швець Антін.
В. 218. Бурий Михайло, Дашко Стефан, Пущак Семен, Рошко Василь, Сиротяк Гнатій, Щибеляк Іван, Мулярчик Михайло, Кос Йосиф.
В. 223. Гліб Йосиф.
В. 229. Заяцьковський Адам, Сахринь Гринь, Крук Михайло.
В. 230. Надворський Іван, Яремий Дмитро, Філь Теодор.
В. 239. Москаль Анна.
В. 248. Кобилянський Йосиф.
В. 273. Барицька Параска.
В. 274. Максимїв Іван, Полянський Михайло, Гройль Стефан.
В. 283. Смоляк Григорій, Романяк Николай, Петришин Френк.
В. 292. Трухим Григорій, Коваль Текля.
В. 315. Климко Юлія.
В. 316. Коритко Дмитро, Макойда Гр.
В. 326 Сеньків Григорій, Кузів Федько, Ільчишин Іван, Клюс Олена.
В. 332. Захарків Анна.
В. 338. Городиський Антін.
В. 341. Секелик Григорій, Гусар Васько, Періль Леон.
В. 350. Ямрога Войцех.
В. 363. Піндур Стефан, Підскальний Михайло, Луцишин Николай.
В. 364. Вене Василь.
В. 369. Явний Ілія, Явна Ксеня, Куровський Олекса.
В. 370. Бугера Стах.
В. 385. Гикалів Петро.
В. 396. Федунок Танас, Федунок Анна.

ЧЛЕНИ ВЗЯВШІ ПЕРЕСТУПНІ КАРТИ (ЛИСТИ).

В. 6. Трича Теодор.
В. 12. Кошулинський Лука.
В. 18. Навроцький Николай.
В. 28. Пришляк Іван.
В. 36. Бурка Марія.
В. 63. Чолїй Іван.
В. 94. Трач Николай.
В. 97. Бурка Мартин.
В. 99. Трепзелюк Михайло, Трепзелюк Анна.
В. 102. Зазуляк Андрій.
В. 111. Ярема Олекса.
В. 116. Коцюбінський Василь.
В. 120. Поливка Юрій, Мельник Іван.
В. 217. Сапїй Василь, Плекан Григорій.
В. 225. Шмит Томко.
В. 239. Черкас Михайло.
В. 247. Кінаш Теодор.
В. 248. Паньків Василь.
В. 282. Дмитрук Ілія.
В. 292. Костирка Петро.
В. 295. Гоїк Амброзій.
В. 316. Кучмій Теодор.
В. 350. Олиниць Филип.
В. 379. Дрозд Дмитро, Дрозд Катерина.
В. 388. Слїпак Павло, Кульчицький Семен.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ.

В. 1. Полиняк Теодор.
В. 63. Печеняк Анна.
В. 65. Бобер Василь.
В. 105. Вербович Антін.
В. 106. Станчикевич Йосиф.
В. 113. Ващур Андрій.
В. 213. Янишин Стефан.
В. 277. Мовчук Яцко.

ЗІСТАВЛЕНЄ.

В місяцю лютім 1918 р. було членів в У. Н. Союзі	10.331
В місяцю марті 1918 р. принято нових членів до У. Н. Союза	347
В місяцю марті 1918 р. принято наново в члени У. Н. Союза	109
В місяцю марті 1918 р. принято з переступними картами (листами) до У. Н. Союза	29
В місяцю марті 1918 р. перейшло з инших кляс посмертного	26
Разом	10.842
В місяцю марті 1918 р. суспендовано за неплачене місячних вкладок чи инших причин	116
В місяцю марті 1918 р. взяло переступні карти (листи)	30
В місяцю марті 1918 р. перейшло до инших кляс посмертного	26
В місяцю марті 1918 р. померло	8
Разом	180

В місяцю марті 1918 р. У. Н. Союз числив членів після сїмох кляс посмертного 10.662.

ПІСЛЯ КЛЯС І СУМИ ОБЕЗПЕЧЕНЯ:

Кляса D. $100	2
Кляса A $250	422
Кляса AA. $500	4.541
Кляса B. $750	181
Кляса C. $1000	5.451
Кляса BB. $1500	59
Кляса CC. $2000	6
Разом	10.662

К. Кирчів, гол. предс. У. Н. С.,
М. Угорчак, гол. рек. секр. У. Н. С.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

ЧЛЕНИ ВИКЛЮЧЕНІ ЗА НЕПЛАЧЕНЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

Члени, які були суспендовані в лютім с. р. і котрих імена були вже голошені в рекордовім звітї за лютий 1918 р., а котрі не зголосили ся в місяци марті 1918 р. о приняте їх наново, зістали виключені з орґанїзації. Котрий би з понизше наведених хотїв відзискати членство, мусить в сїй справі віднести ся письменно в протягу сего місяця до головної канцелярії У. Н. Союза.

В. 2. Воргач Антін.
В. 7. Макитра Стефан.
В. 14. Прус Павло, Борис Михайло.
В. 21. Бойчук Василь.
В. 28. Скоратко Дмитро.
В. 38. Русинко Йосиф, Саварин Еміліян.
В. 41. Родницький Андрій.
В. 44. Любянецький Стефан.
В. 49. Шумей Юрко.
В. 59. Тимчук Анна, Ґамлїй Павло.
В. 70. Чосник Дмитро.
В. 78. Симачук Іван.
В. 87. Шарак Дмитро.
В. 89. Шкроптак Стефан.
В. 96. Билен Іван.
В. 116. Череватий Василь, Кравець Михайло.
В. 119. Семенько Анна.
В. 126. Фпик Данило.
В. 127. Любинський Василь.
В. 133. Весоловський Антін, Весоловська Емілія, Фльорко Теох.
В. 146. Длюма Николай.
В. 149. Голинський Антін, Гаврищук Онуфрей, Гуменюк Остап. Голинська Зофія.
В. 150. Федоришин Петро.
В. 160. Маруший Николай, Максимів Юлія, Поштоляк Максим.
В. 165. Добош Петро.
В. 168. Коцінський Михайло.
В. 170. Спет Теодор.
В. 173. Ганько Марія.
В. 175. Братусь Іван.
В. 213. Комарницький Ігнац.
В. 217. Пилипів Іван, Федунь Михайло, Капітан Сенько.
В. 218. Нюсьпюр Михайло.
В. 220. Бардаховський Іван.
В. 221. Варабаш Ів., Сьвірський Петро.
В. 277. Дмида Петро.
В. 282. Козачко Марія.
В. 283. Довгий Петро.
В. 300. Геряк Михайло.
В. 301. Шайнога Павло.
В. 316. Лисий Дмитро, Марцінів Михайло, Длябик Григорій, Скробач Сильвестер.
В. 321. Грущак Григорій.
В. 330. Стриск Гілярій.
В. 338. Литвин Петро.
В. 339. Тренич Трофим.
В. 354. Харозинкевич Яків, Волпник Захарій.
В. 367. Лехкий Іван.
В. 370. Миронюк Роман.
В. 384. Кузємко Михайло, Слївінський Стефан.

Сї члени взяли переступні карти в місяцю лютім с. р., а в марті с. р. не зголосили ся до жадного иншого правного відділу У. Н. Союза. Коли вони не зголосять ся в протягу місяця цьвітня с. р. зістануть виключені.

В. 66. Балко Іван.

Замітка: Всї сї члени відчислено від загального числа членів в рекордовім звітї з сїчня 1918 р.

Мих. Угорчак, гол. рек. секр.

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

Відозва українських соціял-демократів.

(З часописи „Наша Спілка", Ромен, на Полтавщині, 21. грудня 1917).

Вчора українська соціял-демократична робітнича партія випустила відозву, яка починаєть ся так:

„Салдати Уркаїнці, бережіть українську републику".

В відозві коротко розказуєть ся історія боротьби українського народу за волю, боротьба за часів царя і за часів революції. Сучасний момент у відозві описано так:

„Центральна Рада оповістила на Україні українську народну републику, оповістила мир, передала народні старі козачі землі знов у руки народу, в руки вільних трудових синів републики. Знов з затурканої, одуреної, ограбованої Хохлатчини, з тої паршивенької Малоросії українська народна република, вільна держава.

„Та чи на довгож стала вона, товариші салдати? Чи не віддадуть її знову нерозумні хохлики в пазурі русских самодержавців?

„А в Петроґраді вже панують нові самодержці. Звуть ся вони народними комісарами, большевиками. Самодержавно і безпардонно знущають ся вони над усякими свободами. І на нашу свободу теж зазіхають. Не любо русским большевикам, що український нарід хоче жити своїм житєм, і хотять вони завести й у нас свої порядки. Хочеть ся їм, щоб і в нас таксамо, як і в їхній большевицькій Росії, люди пухли з голоду, щоб учиняли різню, гризню; щоби купка салдатів хапала вибраних усім народом людий і садовила в тюрми. Хочеть ся їм, щоб наша Україна таксамо стала живою гнити й смердіти; як гниють і смердять уже їхні большевицькі Петроґрад та Москва.

„Так же чисто по царсько-московському заходжують ся коло „хохлів" русскі большевики. Таксамо, як 254 роки тому назад, московські царі та бояри відняли у козацької републики її військо, таксамо тепер московські большевики у народної української републики хотять відняти її народне військо. **Уже большевик Криленко (теж хохлик!) присилає нашому командуючому приказ слухати його. Уже русскі большевики не позволяють Українцям відділятись у свої полки. Уже большевики хотять розігнати Центральну Раду, сих українських робітничих, салдатських та селянських народних вибранців, і замісць Центральної Ради поставити панувати на Україні виборний большевиками „Совѣтъ" салдатських та рабочих депутатів".**

Відозва звертаєть ся до Українців-салдатів і закликає їх не слухати ворогів українського народу. Кінчить ся відозва так:

„На Україні, у вільній українській народній републиці вся власть українському, а не якому иншому народови, вся власть революційним вибранцям — його салдатським, робочим і селянським депутатам: Центральній Раді, а не русским Совѣтам!

„Салдати Українці! Хахли ви чи Українці?! Підбрехачі ви московських учителів чи сини своєї землі? Коли сини своєї мужицької, змученої, ограбованої русскими панами землі, то не давайте дурити й грабувати її далі! А що саме треба вам робити з тими, що хотять своєю наукою одурити вас, то ви самі повинні знати!

„Хай живе українська народна република і її народні вибранці — Центральна Рада і ґенеральний секретаріят її!"

Перехід військової влади до Центральної Ради.

Дня 14. грудня 1917 р. було знов загальне зібране Центр. Ради. Порш (укр. соц. демократ) подав такі відомости:

До Ґенерального Секретаріяту прийшло військо чехо-словацьке, котре — після того, як штаб заняв київський Дворець — було під командою штабу, тепер же воно заявило, що не хоче йти проти Українців і йде собі геть з Києва. Потім юнкери (кадети) теж сказали, що признають тільки за Українцями право заводити якийсь лад у краю і не хотять більше втручати ся в українські справи. Козацьке післанство теж заявило, що йде з України геть, бо не хоче заваджати Українцям заводити на Україні свій лад. Козаки просили, щоб їм дано було змогу вільно виїхати з Києва в Новочеркаск та в инші місця їх краю.

В той же час ішли переговори Центральної Ради з військовим штабом. Згоду було вже підписано, як у ночи на 14. грудня стало звісно, що штаб виїхав з Києва невідомо куди.

Таким чином не стало осередка військової влади і Рада настановила начальником військового округа — полковника Павленка.

Потім штаб знайшли. Коли питали ся, через що він виїхав з Києва, то штабне начальство казало, що воно боялось насильства над ним, бо військо вже привернулось до влади української.

На фронті.

Помічник комісаря при арміях південно-західного фронту, Григорєв, довів перед Ц. Радою, як було діло на фронті. Зносини між Києвом і фронтовим штабом перервали ся 7. падолиста; на фронт стали доходити непевні чутки, що в „серці тилу", в Києві, анархічні розрухи, грабоване всього. Фронт збентежив ся. Стали рвати ся з фронту в тил. Однак признано було, що здіймати військо з фронту не можна. Через те післано в Київ чехо-словацькі дружини, яко міцне й надійне, слухняне військо. Тільки се думав фронт, а щоб виступати проти політичних орґанізацій, то сього на мислі не було. Одначе всеж вийшла каламутня, — то між юнкерами, то між козаками. Через те з початку полила ся братня кров. Та потім, як військові части розглянулись на місци, у Києві, та роздумали ся, то й почали кидати штаб. „Военно революційний Комітет", окруживши штаб, зажадав здачі його; тоді штаб, боячись самосуду, виїхав сьвітом у 4-тій годині на 14. грудня.

Григорєв закінчив, що ні проти революційних орґанізацій, ні, тим паче, проти Центр. Ради не думав і не думає виступати.

Порш додає: Доктор Григорєв довів до відомости комісара південно-західного фронту, що він признає Центральну Раду і згоджуєть ся на те, щоби підполковник Павленко був командуючим військового округа.

У Києві.

Далі Порш доводить, що в Києві стає спокійнійше. Під Києвом стоїть ешелон „ударного батальона"; він не згоджуєть ся вертатись і хоче, щоб йому дозволили розбити большевиків. У Київ прибуло українське військо; воно відбуває караульну (вартову) службу, по наказу Ґенерального Військового Комітету.

Тільки почувши, що Центр. Рада в небезпечнім становищи, українське військо рушило до Києва в такім великім числі, що страшно, аби фронт не зістав ся відкритий... Фронтовий комісар Йорданський просить Раду припинити дальший відхід війська з фронту.

У Києві все таки орудує „Революційний Комітет". Яке саме його завдане, ми не знаємо, але думаємо, що він має на думці бороти ся з тими, хто виступив би проти большевиків. Одначе Ґенер. Секретаріят не може згодити ся, щоби сей Комітет був властию в Києві, і се питане ще буде розглянене в Секретаріяті.

(„Ґазета Гадяцького Земства").

Подрібний виказ жертв з „Українського Дня".

(Дальше).

PASSAIC, N. J.

З ПУШОК: Анна Коваль 20.29, Юлія Садовська 17.57, Ольга Ґулай 17.51, Доміна Гавриляк 16.41, Йосиф Павлів 14.33, Михайло Гладкий 13.31, Іван Мандзій 13.30, Анастазія Палюх 12.56, Михайло Климка 11.20, Розалія Дутка 11.30, Юлія Шкапяк 11.05, Маґда Максимюк 10.61, Клімна Фіголь 9.36, Марія Маґаш (Сл.) 9.35, Олексюк 8.98, Анастазія Мудрик 8.98, Анастазія Пискор 8.77, Анна Шкапяк 8.58. Павліна Вантик (уч.) 8.30, Юстина Папчишин 7.75, Елисавета Балінт (Сл.) 7.52, Зузя Шкапяк 7.48, Петро Пеляк 7.37, Теодор Харко 7.28, Юстина Гулька 7.18, Марія Біляк 7.03, Катерина Висовата 6.62, Анна Єдинак 6.61, Марія Сливка 6.44, Марія Бізик (Сл.) 5.88, Вархоляк 5.87, Танька Балук 5.81, Петронеля Веселовська 5.74, Анастазія Тітюник 5.46, Іван Барна 5.45, Густи Фіголь 5.36, Іван Гладик 5.28, Марія Ґаспер (Сл.) 5.18, Дмитро Лищишин 5.16, Марія Пелеська 5.12, Катерина Шкапяк 4.99, Ельзі Джекет (Н.) 4.92, Анна Зарубінська 4.87, Катерина Ганас 4.83, Анна Березовська 4.78, Марія Токарчик 4.75, Юрко Яцишак 4.72, Юстина Дрикайло 4.53, Іван Пеляк 4.42, Михайло Барна 4.37, Іван Давидович 4.36, Анна Тимків 4.34, Марія Молодовець 4.33, Іван Сушереба 4.23, Анна Репела 4.16, Гелена Шрамек (Н.) 4.12, Катерина Куриляк 4.10, Іванна Кунцир (Н.) 4.08, Елисавета Пеклемба (Сл.) 4.07, Іван Мудрик 3.82, Теодор Скоробогатий 3.81, Ольга Редчук 3.67, Іван Ходорович 3.47, Петро Пелехатий 3.46, Марта Тимків 3.20, Таця Слобода ... [illegible] ... Разом $1239.81. Розхід $74.87. — Остає $1164.94

COHOES, N. Y.

(Подрібного спису не надіслано). — Зібрано $1106.18

HARTFORD, CONN.

(Подрібного спису не надіслано). — Зібрано $1041.02

YOUNGSTOWN, O.

НА ЛИСТУ ч. 15.899: Ст. Коломбус Скул 178.50, о. Ст. Патрікс Чорч 50.00, Укр. гр.-кат. церков 50.00, о. Дж. Стіпанович від парохії 46.25, Укр. Бенефітове Товариство 25.00, о. Ф. Шидаік зі школи 22.64, Е. А. Морфей зі школи 21.00 ... [illegible] ... — Разом $1022.77

McKEES ROCKS, PA.

НА ЛИСТИ: Олена Пик, Юлія Бенис-Кульчицька і Йоанна Косова 50.00, М. Ґошелик і Х. Секула 20.00. З ПУШОК: М. Ґошелик і Х. Секула 38.35, М. Урнста 34.85, Олена Пик, Юлія Бенис-Кульчицька і Йоанна Косова 27.20, А. Оленич 25.95, А. Сарох 25.00, М. Сушинська 23.21, М. Танчак 22.85, М. Судима 21.68, М. Пак 21.49, А. Стравняк 19.96, М. Плюшівська 19.90, М. Лапіцка 18.50, А. Пащак 17.21, З. Шорек 16.56, М. Дроздяк 15.98, Д. Дзула 15.93, П. Котляр 15.67, А. Шпотко 13.54, А. Вітушинська 12.55, М. Швець 12.10, Ф. Родзінська 11.14, Ю. Янішка 11.00, А. Стецько 10.89, К. Васьків 10.45, Е. Федоровчак 10.02, М. Мурайко 9.95, А. Кметик 9.80, І. Іванцьо 9.20, М. Клюка 9.19, М. Шкварла 8.14, А. Блажовська 8.01, Р. Фирко 7.84, М. Галевич 7.11, М. Дуковська 6.80, А. Медвідь 6.55, М. Китик 6.53, О. Фурдиґа 6.13, Ю. Кордиян 5.98, Г. Рудавська 5.88, Павлина Татук 5.64, А. Дорош 5.62, М. Пацкевич 5.38, Т. Дроздяк 5.15, А. Фурдиґа 4.25, Р. Сверд 4.10, М. Сабаль 4.05, А. Дроздяк 3.85, М. Юшак 3.64, Ю. Ралік 3.47. К. Вітушинська 3.04. А. Кончак, збірка з Гобокен, Па. 15.40. Братство св. Стефана 7.00. А. Дверняк, А. Кінаш, М. Мицишин, М. Кравчишин, К. Киселиця, В. Спінґер, А. Панвіл, М. Самоґела, М. Сидор і Хомяк 19.95. Разом $739.05. По відтрученю коштів осталось.....$710.00

CARNEGIE, PA.

З ПУШОК: Юлія і Емілія Зарубська 45.87, Стефан Мацько і П. Дуцер 45.01, Зузанна і Юлія Джуляк 32.91, Анна Ткач і Анастазія Сус 19.91, Емілія Астряб 19.38, Андрій Стасюк і Вас. Артюс 15.46, Анна Брандибура і Марія Мазурик 13.12, Анна Адзима і Текля Клій 10.41, Василь Качмар і Іван Ляшко 9.93, Теодор Вербіцкий і Іван Славута 9.31, Михайло Кучер і Дмитро Брандибура 8.53, Анна Ґурей 8.11, Михайло Мудрак і Лука Мудрак 7.96. Іван Венґрин і Петро Огородник 7.36, Анна і Емілія Астряб 6.59, Анна Волянська і Анна Кулик 6.53, Зузанна і ... [illegible] ... $670.71

SYRACUSE, N. Y.

З ПУШОК: Юлія Варвін і Марія Папа ... [illegible] ... 33.89, Марія Майко і Марта Бандас 32.99, Анна Пишняк і Гелена Савіцька 27.00, Михайло Лищинецький і Луць Котик 26.21, Василь Кучиравий і С. Базилів 24.25, Петро Шушереба 23.65, Стефан Сеньків і Іван Стеревушняк 24.85, Анна Папчишин і Паранька Ґодзяк 20.58, Марія Фецич і Катерина Будна 20.51, Анна Сивак і Марія Бездісь 18.96, Верона Когут і Катерина Ручко 17.60, Марія Манко і Марія Колачик 15.51, Анна Гімінська і Гелена Савіцька 15.00, Гринько Бездісь і Іван Татарин 14.82, Юлія Пишняк і Марія Петруняк 14.14, Іван Попик і Стефан Соколовський 12.67, Пелаґія Трепалюк і Анна Лищинецька 12.41, Анастазія Дідуник 12.32, Микола Маркевич і Микола Бутніцький 10.20, Марія Пастух 8.22, Гринько Бездісь і Ілія Дмитрук 7.50, Анна Гарасим 6.05, Евдокія Трипалюк, Марія Намісняк і Агафія Шеремета 5.60, Григорій Трач 5.50, Стефан Величко і Михайло Пастух 4.95. З Спліт Рак прийшло 3.75. Михайло Мельничко і Олексій Найдяк 2.35, Марія Осучівська і Анна Лищинецька 2.27, Микола Крук 2.25. З розпродажи американських фанок коло церкви 1.50. Містовий Банк 1.00, Микола Луць 1.00. ЖЕРТВИ: З представленя 57.65, Тов. „Укр. Січ" 25.00, о. Олекса Пристай 25.00. З весілля Франка Барнлича і Маґди Бочан 15.00, з мированя 14.83, Микола Крук 10.00, читальня „Просьвіти" 5.00, тов. „Зап. Січ" 5.00. Разом $673.69. Розхід $52.19. — Остає $621.50

WILKES BARRE, PA.

(Звіт неповний).

На руки о. Вол. Сполітакевича зложили жертви: Олекса Попадюк і Стефан Виспянський по 5.00; Василь Ольшавицький 3.00; Семен Петрінець, Павло Малборський, Микола Левкут, Павло Кузів і Теодор Щурик по 2.00; Михайло Фецур і Атанас Андрушко по 1.50; Григорій Музичин, Іван Курій, Ілія Романко, Іван Бурко і Петро Добуш по 1.00. — Разом 31.00. Члени братства св. Николая, від. 99 У. Н. Союза зложили: Петро Ловний, Петро Герман, Пилип Оберець, Василь Зомчак, Матій Федоришин, Микола Петринець і Павло Бонк по 1.00; Микола Зіньковський, Гнат Музика і Стефан Кутний по 50 цнт. — Разом 8.50. Члени братства св. Івана Хрестителя, від. 221 У. Н. Союза зложили: Михайло Малборський, Іван Кузів, Василь Івахів, Теодор Микулин і Дмитро Кич по 1.00; Микола Терефенко, Ілія Байдюк, Микола Ґрундовський, Дмитро Мельник, Петро Качмарський і Михайло Попович по 50 цнт. — Разом 8.00. Члени братства св. Петра і Павла, від. 41 „Провидіня" зложили: Микола Вовк, Пилип Слюзар, Григорій Присташ і Стефан Сенюта по 1.00; Теодор Слуцький, Олекса Вацик, Зомчак, Микола Федоришин, Михайло Янишський і Трофим Шпур по 50 цнт. — Разом 8.00. З Плейнс, Па., надіслано 25.08. (Подрібного спису на суму 526.40 нема). — Разом зібрано $606.98

ANSONIA, CONN.

(Подрібного спису не надіслано). — Зібрано $606.06

CLYPHANT, PA.

(Подрібного спису не надіслано). — Зібрано $600.00

CHESTER, PA.

(Подрібного спису не надіслано). — Зібрано $562.41

WOONSOCKET, R. I.

З ПУШОК: Евдокія Пелех 38.90, Квартира Комітету 31.83, Анна Гаврищук 23.46, Юлія Познанська 21.91, Марія Литвинець 20.54, Олена Турила 20.16, Катерина Гайкова 19.63, Розалія Засядко 19.12, Ксеня Підгородецька 19.10, Анна Купарська 18.36, Анастазія Янішин 18.00, Пазя Ірза 17.81, Марія Бордачевська 16.64, Дарія Томків 15.89, Анна Савечка 14.14, Варвара Римавська 13.62, Юлія Босан 12.60, Анна Комар 12.57, Павліна Познанська 11.74, Михаліна Сусла 11.59, Марія Ільчишин 11.11, Анеля Сарафим 9.95, Анна Федів 9.56, Марія Мостецька 9.49, Анна Грошова 9.44, Йосифа Летисембська 9.20, Анастазія Сусла 9.00, Анна Галик 8.45, Евдокія Дудар 8.25, Марія Домінік 8.24, Зузанна Бачинська 8.17, Марія Дудар 8.08, Марія Древняк 7.91, Анастазія Затонська 7.78, Зофія Тарчевська 7.74, Катерина Рогожин 7.45, Стефанія Підчаша 7.35, Анастазія Герман 6.76, Марія Сьвірська 6.71, Анастазія Рашко 6.52, Ксеня Чагарин 6.31, Парапя Мороз 6.20, Марія Савечка 6.16, Анна Пасєчна 5.72, Маґда Бороліа 5.69, Марія Селінська 5.51, Катерина Чайковська 5.40, Марія Криськів 5.29, Василь Кінаш 4.49, Марія Рогожин 4.16, Йосифа Книжановська 4.10, Лікерія Бурак 3.87, Барбірія Дм. Римінська 3.85, Михаліна Сьвіщ 3.83, Параскевія Мороз 3.56, Український Штор 3.03, Анна Козак 2.30, Антін Висиянський 1.59, Штор М. Ґаласа 81 ц., Штор М. Бардачевського 72 ц. З ЛИСТ: Андрій Самборський 7.50, Іван Чагарин 3.10, Михайло Чагарин 2.00. Разом 640.05. Розхід 89.92. — Остає $550.13

SHAMOKIN, PA.

НА ЛИСТУ 172.30, З ПУШОК: Бреяда 35.15, Гелена Лодія 31.39 ... [illegible] ... Телена Ева Кулик 3.20, Катерина Янкович 3.19, Марія Пеляк 3.00, Параска Куляк 2.87, Зофія Хомяк 2.82, Катерина Колодій 2.71, Ема Новак 2.70, Анастазія Подпняк 2.64, Елена Кулик 2.43, Іван Амбіцький 2.40, Ольга Лєдинська 2.38, Юлія Цьовка 2.23, Марія Градаила 2.12, Катерина Демчак 2.11, Анна Глова 1.98, Юлія Ференц 1.85, Евгенія Амбіцька 1.51, Юлія Демчак 1.44, Волод. Вишаєвський 1.21, Варвара Непелят 1.10, Зофія Демчак 1.02, Евгенія Хомяк 95 ц., Логаза 57 ц., Марія Глова Васил 51 ц., Марія Кеба 44 ц., Іван Полянин 40 ц. ... [illegible] ... Трост Сейв Депозит 10.00. — Разом $647

ELMIRA, N. Y.

З ПУШОК: Анна Кошко 20.00 ... [illegible] ... Заремба і Юрко Карчмарек 8.00. По відтрученю місцевих коштів, остає $533.00

JOHNSTOWN, PA.

(Подрібного спису не надіслано). — Зібрано $530.07

(Дальше буде).

В кождій українській хаті повинна находитись часопись „Свобода".

ДОПИСИ.

З NEW YORK, N. Y.

Повторюване се мати зная.

Хоч як тяжко сотворити щось нового, то рішучо найтяжше повторяти старе, а особливо добре. Бо коли до нового, особливо до злого, повно винахідників, кругом реформаторів, то того, що перейшло свою пробу, пережило долю й недолю, мало хто хоче бути приклонником. Коли би попри те людскість вже раз призвичаїлась до того, що злі річи не конечно нищити, а тільки поправляти, то певно, що половина енергії, яку нині виладовуеть ся на нісенітниці, під покришкою твореня річий нових, могла би бути ощаджена і зужитя на хосенні діла. Бо як тяжко сотворити щось доброго, то в десятеро тяжще знищити зло, яке остаточно є конечним товаришем добра і його відворотною стороною.

Комусь дивно було би, длячого „Українська Бесіда" в Ню Йорку, одиноке українське товариство, яке гуртує інтелігентнійшу часть тутешної молодіжи, пораз другий давало представлене „Нещасне кохане". Дехто навіть підозрівав би товариство о зацофаність, непоступовість або лінивство. Помилив би ся той дуже! При тій нагоді насуваєть ся на думку цікавий обяв в житю наших драматичних кружків. Якось нечайно вкорінилось між ними переконане, що коли щось грати, то грати рішучо щось нового. І що то нове не будоб, хто-б його не написав, який би не був його зміст, — щоби тільки нове, нечуване, тай годі. І який того результат? Загально звісний. Аматори прихапцем вчать ся нової ролї, нові характери мішають з характерами, які що тільки наслїдували останним разом, так що дуже часто приходить ся бачити на сцені молодця в шкірі старого діда, пана в холошнях поневоленим рабом, любовницю в змарганій старій бабі і навідворот. Хто знає, чи не ся обставина спонукала наших доморослих письмаків до твореня нових драматичних штук!? І вони, відповідаючи почасти тим висше наведеним інстинктам нюйорської публики, а почасти своїм власним, збирають всі свої сили духа, витягають, що тільки тягнути дасть ся, мішають, що тільки мішати дасть ся, і творять щось в роді хрестоносних виправ чи відпустів, чи инших чудернацьких конґльомератів.

Пословиця каже, що повторюване є матірю зная. І дійсно. В повторюваню містить ся все. Знаємо ми з власного досьвіду, що річи дуже часто инакше виглядають на перший позір, а инакше, коли ми їм близше приглянемо ся. Лише дорогою повторюваня приходимо щораз близше до понятя краси, справедливости, добра й инших ідеалів, які собі людскість поставила коли не за ціль, то бодай за средство житя.

Хто бачив штуку „Нещасне кохане", яке тов-о „Українська Бесіда" грало тому кілька тижнів взад, і порівнає її з репродукцією з дня 6-го с. м., то скоро зрозуміє кольосальну ріжницю. Найперше ріжниця в загальнім ефекті. І ріжниця та не полягала ані на штуці ані на граючих ані на режисерови ані на публиці. Ріжниця лежала у всіх тих чинниках разом. Вони всі навзаїм спомагали ся і зложили ся на того рода ефект. Самі граючі ввійшли глибше в ество самої штуки, переняли ся її характерами і в той спосіб допровадили до певного рода досконалости. Правда, були деякі зміни щодо самих граючих; особливо усунено тих, які не тільки штуки, але взагалі ніколи нічого не відчували. І штука, хоч при так скромній участи публики, удала ся надсподівано. Не місце тут згадувати про кождого граючого зосібна і вичисляти його добрі або злі способи віддаваня даного характеру, одначе в памяти кождого незмазано задержали ся сцени, які, можна би сказати, перли на нашій українській сцені зуміли в дійсно артистичний спосіб віддати. На особливу увагу заслугує пані Корнатова, пані Ольшевська і п. Безталанний. Згадані аматори вже давно здобули собі належну славу серед нашої публики. Підчеркнути здало би ся, що деякі аматори при тій нагоді оказали дійсно сценічні таланти. До таких можна зачислити панну Татаринську, панну Кушнір і п. Татаринського. Коли ходить о висловлене загального ефекту, то рішучо можна зазначити, що всі вивязались або бодай старались вивязати ся зі своїх обовязків як слід.

Попри саму гарну гру на сцені публику забавляла музика і спів. Нюйорським Українцям локладно знаним є хор „Української Бесіди". Нераз вони мали нагоду почути рідну пісню, виконану з правдивим артизмом. При кождій нагоді, як серед своїх так серед чужих, хор сей завсїди старав ся дати пізнати характер української пісні, її милозвучність і красу. В тім напрямі хиба найбільші заслуги положив діріґент хору, п. Мирон Корикора. Своєю енерґічною рукою, своїм знанем, а передівсім своєю щирою посьвятою він дійсно нераз доказував річий неймовірних. Недавно тому хор Бесіди під управою тогосамого майстра прямо загіпнотизував чужинецьку публику на міжнароднім концерті в Карнеґі гали. Слухачі не розуміли слів пісні, не знали її змісту, але потонули в її милозвучній мельодії, в її ніжних звуках. Не треба забути, що при тій нагоді хор Бесіди здобув собі перше місце між чужинецькими хорами, яких було кільканайцять.

Тому сей случай, як і много инших, дає до зрозуміня, що українська пісня жиє як між нами так між чужинцями, а наша драма цвите і розвиваєть ся.

Широка програма, яку драматично - співацкий Кружок „Української Бесіди" виготовив на найблизший сезон, дає найвимовнійший сего доказ. Трупа сего кружка має на думці виступати не тільки в Ню Йорку, але рівнож в околиці. Сими днями виступить в Нюарку і в Пасейку. Доси публика завсїди щиро відплачувала ся за щиру працю Кружка, тому можна не тільки надіяти ся, що таксамо і на дальше попре, але постепенно дасть спромогу, що кружок сей буде міг виключно посьвятити ся штуці. Вірити можна, що, полягаючи на тих силах, якими Кружок розпоряджає, публика ніколи не заведеть ся.

М. Д.

З ROCHESTER, N. Y.

Кілька стрічок на Борискові зернятка.

В суботнішнім „Робітнику", з 16. марта, звісний Бориско дав ось-такі закиди на поміщену в „Свободі" допись з Рочестер:

1) Що „Свобода" проти науки і деморалізує народ.

2) Що дописуватель „ідіот", бо „глумить ся" з „товаришів", які носять ся з „глобом" тай строять з ним ріжні комедії.

3) Що всі ті, що сьміють ся з його „товаришів" (те, що Бориско називає їх своїми товаришами, также має свою ціль, бо він вічно в „Нар. Воли" не буде), котрі носять довге волосє і чорні величезні краватки, — є малпами.

4) Що ті „противники" соціялїзму (?) тому так сьміють ся з його товаришів, бо не мають *инших закидів*.

„Ол райт! Вери велл!" Хай буде й так, що ми не маємо більше закидів проти вас, лиш те, що ви глупі комедіянти. То й того досить. Запускаєте довге волосє, бо колись-там носив таке волосє якийсь визначний чоловік або учений. Закладаєте окуляри, бо їх зчаста носять ті, що вічно студіюють, для охорони очий. Вбираєте ся в чорні клапчасті краватки, бо так ходили также деякі більше звісні люди. І все те робите, очевидно, в тій цїли, щоби й вас уважати за таких то визначних, учених і великих людий... Досить... Нам здаєть ся, що повисше написаного вистарчить також і на те, щоб доказати, хто є малпою.

Хто виступає проти науки і деморалізує нарід?

Кождий, хто тільки читав допись з Рочестер, поміщену в „Свободі", мусїв ясно зрозуміти її ціль. А се, по перше — щоби тим дурачкам, дійсним малпам, звернути увагу, що хоч вони малпують великих людий, то вони ще не є ними; по друге — щоби не брали ся вчити других, доки вони ще самі кругом дураки, руководячись головно тим що: „Ти сам себе таким зроби, щоб инших ти навчати міг" (Франко); а по трете — щоби остеречи нашу суспільність, аби не виставляла себе на кпини, слухаючи таких дурачків, бо: „Отрута — зле вивчена наука" (Франко).

Отсе була тенденція дописи. Та Бориско викривляє тенденцію дописи на свій лад і каже, що допись виступає проти науки і деморалізує нарід. Розумний жеж ти, „попечителю" „своїх" товаришів. Розбери-но ти ліпше тут квестію, хто є деморалізатором народу тай взагалі, хто є проти науки: чи той, що стає в обороні науки, чи той, що сам темний як табака в розі, а хоче вчити других? Чи Бориско не знає, що се є насильством примушувати слухати людий дурниць, яких сам „научитель" не розуміє? Се не тільки насильство, але зневага людий і науки, і сего не можна пускати плазом. Се треба картати на кождім кроці.

Таж навіть сама „Нар. Воля", котрої Бориско є менаджером, писала, що пяний далеко висше стоїть від дурного, бо пяний може виспати ся тай ще може бути порядним чоловіком, а дурний вже пропав для сьвіта на віки. Тесаме ще може стати ся і з тими людьми, що пють в Рочестер: вони ще можуть поправити ся і бути людьми, але ті дураки будуть вічно дураками; їх вже ніхто не направить. І поміщена допись в „Свободі" не мала на цїли цілком їх навертати, або подавати їм якісь нові суспільні пляни. Допись перестеріґала лише людий, аби оминали дураків... Ну, звісно длячого... А тепер, взявши під осуд ті всі поступки, те все, що ті невідвічальні людці виробляють, аж тоді доперва ми прийдемо до переконаня: хто ідіот. А переконавши ся, ми всі, і Бориско, мусимо сказати, що вони не тільки ідіоти, але таки правдиві варяти, в цїлім значіню того слова.

Крім повисше вимінених закидів Бориско додав ще одно твердженє. Бориско твердить, що з того нема чого сьміяти ся, що вони запускають патла, накладають на себе ріжні стрічки і роблять другі варятства, бо — каже дальше — в тім всім криєть ся наш соціялізм. Щодо того твердженя то ми цілком не будемо сперечати ся. Хай буде по їхньому, — хоч соціялісти других націй опирають ся на цілком инших твердженях. Та з огляду на те, що вони кажуть, що вони цілком ріжнять ся від всіх соціялістів, а навіть від наших краєвих — сперечати ся проте не будемо. Ми й самі бачимо, що вони чисті відміни...

Ще один їх „моцний" Андрейчук пише під заголовком „Ні се ні те", що той „Хтось" в краю носив яйця, а тут в Америці за те викинули його зі всіх товариств. Тай ще дотого той „Хтось" робив усюди такі рахунки, що все лишало ся по його кишенях. На те я скажу чудотворному Андрейчукови, що він бреше. Того „Хтося" з жадного товариства не викинули, ані навіть з відділу 29, бо той „Хтось" у відділі 29 не був. Той „Хтось" хотів вступити до 29 відділу, але як подивив ся, що в тім 29 відділі варяти, то його цілком охота відпала. Неправдою є і те, що нібито в кишенях „Хтося" опинило ся щонебудь таке, що не було його власностию. Зрештою мені не може вийти з дива, як автор нісенїтниць („Ні се ні те") в „Робітнику" може говорити щонебудь про чоловіка, котрого він не знає. Дуже дивна мораль!

Хтось.

ВАЖНЕ ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОЧУТЬ РОБИТИ НА ФАРМАХ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 12, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Державний Департамент Праці Стейту Ню Джерзі, який остав під кермою праці федерального директора, кольон. Л. Т. Брайнта, увійшов у взаїмні зносини з міськими властями міст Нюарку, Джерзи Сіти, Патерсон, Кемден, Трентон і Атлянтік Сіти для удїленя помочи фармерам сього стейту в осягненю достаточного числа фармерських робітників. Сї заходи є важні в теперішній хвилї, а особливо в часї, коли згадаємо на клич: „Поживою виграємо війну", і на слова комісіонера Брайнта: „На фармі як і в окопах, Ви однаково служите своїй нації".

Кождий жонатий або самотний мущина, уміючий фармерську роботу, може дістати заняте на цїлу лїтну пору коли внесе подане до Federal State Municipal Employment Bureau, яке находить ся під ч. 9-11 Franklin St., Newark, New Jersey, або до філїяльних бюр в містах: Джерзи Сіти, Патерсон, Кемден, Трентон і Атлянтік Сіти. 44

Для запевненя фармерам відповідних робучих сил і для улегшення робітникам осягненя відповідної їх знаню праці, до кождого бюра призначено фармерського експерта, якого задачею є приділяти робітників до відповідних їм занять.

Державний Департамент Рільництва враз з Департаментом Рільництва Стейту Ню Джерзи робить сталї заходи в несеню помочи Стейтовому Бюрови Праці для спільної користи фармера і робітника.

Кольон. Брайнт уважає патріотичним обовязком кождої одиниці, яка є спосібна до фармерської роботи, вносити подання на письмі або голосити ся особисто до котрогонебудь з повисше вимінених бюр.

Чим богата українська земля.

Скільки орної землі і що вона родить.

Жаден край в Европі — окрім Росії — не має стільки орної землі, як Україна. Вся орна земля европейської Росії обіймає 130 міліонів гектарів; майже трета часть того припадає на українську територію.

Більше ніж половина цілого українського краю складаєть ся з орної землі. Лиш одна Франція так добре загосподарована; в Австрії тільки 35 і пів процент землі йде під плуг, а в Росії 26 процент.

Найбільший процент орного поля мають: херсонська, полтавська, курська і харківська ґубернія. Лісові і пригірські провінції мають меньше ріллі: Галичина 47 процент, а Волинь 37. Загальна хліборобська продукція України перевисшає всі европейські краї, з виїмком Росії. Навіть Німеччина не дає стільки збіжа, що український чорнозем.

Поміж збіжами України перше місце займає пшениця. В Херсонщині і Катеринославщині стільки сіють пшениці, що всього иншого збіжа разом; в Галичині тільки 14 процент.

Жито сіють тільки на північних і західних землях України, де воно є головний хліб.

Картофля — корм малоземельних селян, бо вона 6 до 8 разів більше видатна ніж збіже. Тому, що Галичина такий бідний край, то там садять картофлі богато більше — пять разів стільки що в Полтавщині і Харківщині.

Послідними часами на Україні розвинув ся цукроварний промисл, і в Київщині, Харківщині і на Поділю, а також на Волині і південно-східній Галичині, пани, а потім і селяни стали управляти цукрові бураки. Українські буракові поля тепер дають пять шестих частий всього цукрового продукту Росії.

Управа тютюну має велику будучність на степах південної України, але тепер селяни не мають з тютюну великого приходу, бо весь зиск забирають купці.

Як селяни ґаздують і хто землю має.

Близко девять десятих частий українського народу займають ся хліборобством. Тільки одна десята частина працює в промислі, гірництві, торговлі і т. д. На наддніпрянській Україні процент хліборобського населеня виносить по урядовій переписи 86 процент, в Галичині навіть 94 процент. На Україні земля урожайна, клімат сприяє хліборобству, робітників не бракує. Мимо того люди часом не мають що їсти і не годні роздобути потрібної копійки. В останних роках, перед війною, наслідком холодних і вохких літ, був голод не тільки в Галичині, але також в богатших східних ґуберніях. Українська земля числить ся до найбогатших; український нарід до найбіднійших. Є добра земля і спосібний нарід, але земля не належить до народу. Споконвіку богатства українського чорнозему принаджували завойовників і вони забрали собі що найліпші землі. Напеpед прийшла шляхта з Польщі і поділила між себе, скільки змогла, орного поля і ліса. Потім до неї пристала українська шляхта, а наконець з републиканської козацької старшини витворила ся нова кляса великих земельних властителів, котрі по трохи зросійщили ся, а по трохи остали ся „синами свойого народу", тільки що тому народови з того не велика потіха.

Від соток літ до нині ясні пани мають на Україні великі простори, а український селянин глотить ся і примирає голодом на вузких загонах.

В українській части Галичини велика посілість займає 40 процент загального простору краю. В Чернигівщині, Полтавщині і Харківщині дідичі мають меньше ніж половину всеї землі. В херсонській ґубернії велика посілість займає шістьдесять шість моргів на кождих сто. А в Київщині, Волині і Поділю сама тільки шляхта — по більшій части польська — не числячи купців, монастирів і урядників, має до сорок моргів на кождих сто.

На минськім Полісю селянам остала ся тільки четверта частина земельної посілости; решта була в панських руках.

Стан посідання дрібних і середних дідичів меньшає поволи, але великі земські маєтки не тратять на просторі, тільки більшають.

Парцеляція панських дворів, що перед кількома роками почала ся була на добре в Галичині, припинила ся зовсім, бо ціна на землю пійшла надто в гору.

Немаючи де діти ся, селяни ділять свої ґрунти на грядки, шукають підпори в домашнім промислі, старають ся арендувати землю у дідичів, або еміґрують: хто на Кавказ, хто аж в Приамурський край у східній Сибіри, при японській границі, хто в Канаду, Бразилію і Злучені Держави.

Колись цариця Катерина призначила німецьким кольоністам на Україні по 63 гектари землі на чоловіка. Як касовано кріпацтво 1861 р., українські селяни діставали по 3 і пів гектара. За пів столітя з того часу народу приросло в двоє стільки, але землі не прибуло. Прикінци минулого столітя приходило в Полтавщині на душу мужеського пола середно тільки 1 гектар і 9 арів, а шістьдесять господарств на сто мали ледви по гектарови землі. Більше ніж половину українського хліборобського стану можна числити яко наємних сільських робітників.

Зелізо, уголь і нафта.

Зелізо, уголь і нафта — три головні копальняні продукти української землі. Четвертий, не меньше важний — сіль.

Хоч хліборобство ще певно довго буде мати перевагу в українськім народнім господарстві, і український промисл дає тільки 18 процент усеї російської промислової продукції, то вже навіть тепер не можна казати, що Україна чисто хліборобський край. Великі копальняні богатства лежать розкинені під землею по ріжних областях української території: над рікою Донцем і в Карпатах, і хоч правдоподібно Україна ніколи не буде така промислова, як Анґлія, або Німеччина, то певно, що незадовго український нарід буде мати великий промисл.

Зелізо находить ся в дуже богато місцях на Україні і на широких просторах.

Головним центром добуваня зеліза є Кривий Ріг над рікою Інгульцем в Херсонщині. Загальна продукція зелізної руди була в 1905 році 31 міліонів сотнарів, то є 60 процент продукції цілої Росії.

Україна має тільки один поклад угля — донецький, але він числить ся між найбогатші і найбільші копальні в Европі. В 1905 році донецькі копальні дали 70 процент угляної продукції цілої Росії.

Українські копальні угля займають тепер семе місце по Злучених Державах, Анґлії, Німеччині, Австрії, Франції і Бельгії; при добрих обставинах вони можуть дати богато більше матеріялу ніж доси. — В Галичині є славні копальні земного воску і нафти в Карпатах. Майже всі галицькі копальні нафти лежать на українській етноґрафічній території. Борислав і Тустановичі, що дали в 1907 році 85 процент цілої галицької продукції, лежать в українській Дрогобиччині. Земний віск трафляєть ся в ріжних частях сьвіта, але тільки на Україні добуваєть ся в більшій скількости. Сьвітовим центром був донедавна Борислав.

Сіль добувають у Галичині в Ляцькім, Дрогобичи, Стебнику, Болехові, Долині, Калуши, Делятині, Ланчині і Косові. В Стебнику відкрито більшу копальню соли ніж у Величці, але на сіль є в Австрії державний монополь і її продукція обмежена.

Богато соли варять теж коло Славянска в Харківщині і коло Одеси.

Всі ті мінеральні богатства находять ся в руках анґлійських, німецьких, бельґійських, французьких, російських і польських властителів, а український нарід достарчає таного і незорґанізованого робітника.

Український промисл.

Український промисл находить ся тепер на переломі. Давний домашний промисл, розвитий стародавною хлопською цивілізацією, не може видержати конкуренції з фабричним, капіталістичним промислом сьвіта. Фабричні вироби везуть ся зелізницями у всі закутини краю і побивають дешевою ціною всякий домашний виріб. Фабричні вироби приходять по більшій части з заграниці, бо український фабричний промисл, хоч росте швидко, не може заспокоїти й частини попиту. Домашний промисл невпинно паде, а фабричний ще недостаточно розвинений.

Український домашний промисл має свою славу. Звичайні горшки, миски, тарілки, торбини, палиці, а особливо біле і одіж — хоч з грубого матеріялу, всьо то мусить бути прикрашене і звичайно гарно прикрашене. Робота солідна і артистична, але дорога і не поплатна, тому фабрична тандита поволи, але певно заступає місце вишивок і різьбарських прикрас.

Ще найліпше тримаєть ся гончарство в Полтавщині.

Фабричний промисл щойно недавно зачав ся. Ведуть його майже виключно російські й анґлійські капіталісти. Уряд стремів до того, щоби забезпечити перевагу московському і петроградському фабричному округови і навмисне уклав для полудневих міст дорогі перевозові тарифи, щоби полудне не побило півночи. Та як через революцію ті обмеженя впали, то український фабричний промисл скоро пійде в гору, бо йому не бракує ані угля ані зеліза, ані сирого матеріялу. — Український зелізний промисл вже здобув собі перше місце, перегнавши польські і російські дистрикти.

В 1905 році на Україні витоплено 62 процент російської продукції литого зеліза і 58 процент стали.

З инших промислів важний машино-будівельний, ґоральняний, цукроварний і тютюновий.

Найбільші тютюнові центри є в Катеринославщині, Київщині, Херсонщині, на Поділю і в Харківщині.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Проект про ворожу пропаганду принятий у сенаті.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 12, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Федеральний сенат одноголосно приняв „бунтівничий проект („седішен білл"), який під карою 20 літ криміналу і 10.000 долярів гривни забороняє нелояльно говорити, або ділати або вести обструкцію проти військового закона і „позички свободи". Проект передано до палати послів і вкоротці сподіваються ся остаточного його порішеня. Принятя сього проекту жадали адміністраційні урядники, щоби тим способом дати правительству змогу раз на все покінчити з нельояльними агітаторами і зупинити зростаючу небезпеку нарушеня закона зі сторони товпи. Хоч проект на жадане сенаторів в дечім змінено, бо говорено, що первісна редакційна форма проекту ограничить праву свободу слова, то всеж таки він на широку скалю забороняє говорити або ділати в напрямі підмоги або оправдуваня цілий Німеччини або її союзників, або спротиву цілям Злучених Держав. Він буде також карати за самовільні, нельояльні, зневажливі, нікчемні, згірдливі або обидливі вислови про американську форму правлїня, конституції, сухопутні або морські сили, прапор або уніформ.

Німці розвязали свою організацію.

Від довшого часу вела ся сильна кампанія в цїли розвязаня Народного Німецько-Американського Союза, якому закидано, що він веде пронімецьку пропаганду. Ся справа опинила ся навіть в конгресі і була основою довгих парляментарних дискусий. Конець-кінцем сього тижня скликано до Філядельфії надзвичайну конвенцію сеї організації і присутні делєгати одноголосно ухвалили розвязати її. Конвенція також одноголосно ухвалила жертвувати 30.000 долярів з організаційних фондів на американський Червоний Хрест. Формальну заяву про розвязанє Народного Німецько-Американського Союза оповіщено в пятницю (12. цьвітня) пополудни. На конвенції були представники сеї організації із стейтів: Пенсильванія, Мериленд, Делавар, Ню Йорк, Ню Джерзи, Норт Дакота, Іллінойс, Вісконзін, Род Айленд, Міннесота, Небраска, Тексас і Вест Вірджінія. — Макс Генріці, редактор одної німецької газети, сказав: „Справа Союза полагоджена. Члени зрозуміли, що публична опінія є проти організації і її розвязанєм хочуть показати свій патріотизм. Кождий член є за розвязанєм. Вони знають, що їх зносини із Союзом кидають підозріне на їх патріотизм".

Оскаржений за виступ проти військового закона.

Арештований минувшого тижня в Гестінгс-он-Гудсон, Н. Й., Онуфрій Макаренко, родом з України, перебуває тепер у федеральній тюрмі в Ню Йорку, очікуючи розправи. Федеральний суд оскаржив його за підбурюванє своїх земляків проти війни. Він працював недавно в „Нешенел Кондіт & Кейбл Компани". Макаренка оскаржують головно на тій основі, що він мав нїби сказати американському жовнїрови Ф. Флисковському, що він в уніформі виглядає так, як сибірський арештант. Кажуть також, що Макаренко мав висловитись, що нїодин Росіянин не пійде воювати за Злучені Держави, бо се є війна богатих людий.

Галицькі кацапи внесли „меморіял" до президента.

Минувшого четверга (11. цьвітня б. р.) у Вашінгтоні була делєгація галицьких кацапів, яка передала президентови Вілсонови, через руки міністра Ленсінга, просьбу, щоби на мировій конференції приверненo право самовизначеня для кождої національности. У „меморіялї" делєгація говорить, що з початком війни в Австрії заарештовано 50.000 кацапів; їх було замучено на смерть або розстріляно або повішено.

Епископ пацифіст.

В Ню Йорку відбувають ся тепер наради протестантських епископів над справою епископа Джонса з Юти, якого оскаржено о пацифізм. Кажуть, що епископ Джонс належить до противоєнної Ради Народів, котрої членами і визначними провідниками є адвокат Моріс Гілквіт і засуджений за нельояльність професор Скат Нірінг. Епископ Джонс вніс 20. грудня 1917 року на руки екзекутивних властий протестантської церкви свою резиґнацію, і теперішний зїзд епископів у Ню Йорку має рішити, чи приняти її чи відкинути.

Дрібні вісти.

Найстаршим мешканцем Айови був 82-літний Куртіс Гол, який щойно помер в Де Мойн. Він жив в Айові через 80 літ.

Сенатор Пітман з Невади вніс проект, аби правительство уживало у торговли лише срібну монету, замісць дотеперішної золотої.

Коли у Джеферсон театрі, при 14-тій улиці і 3-тій евени в Ню Йорку, робітник замітав підлогу, натрафив на якогось сплячого чоловіка. Він думав, що се сплячий чоловік, але коли приглянув ся близше, побачив, що він неживий. Покликано лікаря і він ствердив смерть. Після ідентифікації стверджено, що умершим є 19-літний Франк Шводзяньский, австрійський Поляк, мешкаючий під ч. 534 Іст 18 ул., в Ню Йорку. При нім знайдено написану по польськи картку отсього змісту: „Повідомить безпроволочно моїх кревних. Я поповнив самовбийство. Причиною сього невдоволенє. Заборонїть лїкарям краяти моє тїло".

Віліям Говард Тафт, бувший президент Злучених Держав, говорячи на зборах учителів у Карбондейл, Ілл., сказав, що кайзер уживає слово „бог" замісць „чорт".

Др. Ірл Сперри, професор університету в Сиракюз, Н. Й., каже, що в 1912 році німецький парлямент ухвалив 1,000.000 марок на научуванє німецької мови у школах заграничних держав.

22-літний Тома Велш, Ірляндець принадлежний до партії Шін Фейнерів, дістав один рік і один день арешту за се, що, прибувши до Ню Йорку, привіз тут зі собою лист до ірляндських політиків про неґодованє Ірляндців у старім краю.

Посол Ґрінвуд, з Еверт, Массачусетс, вніс у стейтовім соймі проект, аби всі фізично здібні мущини в стейт Массачусетс, від 18 до 50 літ житя, були законом змушені працювати що найменьше 36 годин тижнево. Тих, які не повинують ся наказови, карати грившого 100 долярів, або 3-місячним арештом, або обома карами разом.

Низша палата ньюйорського сойму приняла проект, аби мобілізувати до праці всїх тих фізично здібних мущин від 18 до 60 літ житя, які не працюють у законних і корисних підчас війни підприємствах.

В 1916 році Віліям Бовмен в Канзас Сіти, Мізури, був засуджений на 9 літ арешту за неморальний напад на 14-літну дівчину. Він вніс рекурс і підчас другої розправи лава присяглих засудила Бовмена аж на 99 літ арешту.

У вівторок (23. цьвітня б. р.) всї публичні школи у Злучених Державах будуть сьвяткувати 354-літну річницю уродин і 302-літну річницю смерти славного анґлійського поета і драматурґа, Віліяма Шекспіра.

Посадник (майор) місцевости Конкорд, в Ню Гемпшір, належить до робітничої юнії.

Робітники шкіряних заводів у Лос Анджелес, Каліфорнія, виборoли собі признанє робітничої юнії.

Теслї в Ґюстон, Тексас, побирають 6 долярів денної платнї.

Оплата листа, пересиланого літаком, буде виносити 24 центи за унцію.

На місцевість Лудлов, у Массачусетс, напали в ночи із середи на четвер злодії і обікрали 25 домів у найбогатшій дільници, забравши гроші і бонди, вартости кілька міліонів долярів.

Г. Б. Ванс, фармер, який мешкає недалеко Норт Вернон, в Індіяні, має пса, який вже 12 літ приносить почту з поблизької стациї.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Суд над проф. М. Грушевським у Львові.

Підчас коли вся московська преса обвинувачувала проф. Михайла Грушевського, президента Української Центральної Ради, в австрійській орієнтації, то саме тоді у львівськім військовім суді — як доносить київська „Народня Воля" — проти нього вів ся політичний процес. Про се донесли листи, писані у Львові ще в маю 1917 року, а одержані в Києві в січни 1918 року. Австрійський суд обвинувачував проф. М. Грушевського в протидержавних, з австрійського погляду, вчинках. Листи були писані тоді, коли ще процес не був покінчений.

Неповинно повішені.

В осени 1914 року австрійський воєнний суд, під проводом Поляка д-ра Станислава Загурского, тоді оберляйтнанта, а перед війною адвоката у Львові, засудив у Мукачові (на Угоруси) трох галицьких утікачів: о. Романа Березовського, Льва Кобилянського і Семена Жабяка на кару смерти через повішенє, і присуд виконано. Їх обжалувано за мнимий злочин шпигунства, поповненого на некорисiть Австрії. Львівське „Діло" (з 23. січня 1918 р.) доносить, що в тій справі заходами адвоката д-ра Загайкевича перед військовим судом у Стрию переведено 17. січня б. р. зновуену розправу, на якій, після оборони д-ра Загайкевича, військовий суд признав усіх трох повішених невинними. — Віденська „Арбайтер Цайтунг" (з 7. лютого 1918 р.) помістила дословний відпис присуду смерти, виданий у Сенивідску, стрийського повіту в Галичині, 14. жовтня 1914 р., а виконаний 19. жовтня 1914 р., на 11 українських селян за те, що „вони в останних двох тижнях жовтня 1914 року, в часі війни між австро-угорською монархією і російським царством, отже у воєннім часї, вдали ся в порозуміне з неприятелем, аби через се цісарській австрійській воєнній силі принести шкоду, а ворогови користь. Імена сих селян, засуджених і повішених таким присудом Поляка д-ра С. Загурского, є: Михайло Коваль (45 літ житя), Федір Будз (47 л.), Стефан Гриб (26 л.), Микола Джус (39 л.), Петро Джус (35 л.), Адам Струк (28 л.), Антін Коваль (64 л.), Петро Коваль (62 л.), Іван Матїшин (44 л.), Іван Тиновницький (30 л.) — всї із Сенивідська. Їх засуджено і повішено на основі зізнань сьвідка Семка Мусака, який сказав, що Стефан Гриб і Адам Струк примiром „показали Росіянам дорогу через гори". Таких присудів смерти др. С. Загурский виконував понад сто кождого дня і то на донос першого-лїпшого посіпаки. Се дійшло до того, що в 1915 році Загальна Українська Рада внесла на Загурского скаргу до австро-угорської начальної команди, але всякі скарги тоді нїчого не помогли.

Конкурс на малюнок українських почтових марок.

Українське міністерство почт і телеграфів оголосило конкурс на вироблене малюнка почтових марок Української Народної Републики. Марки мусять бути вартости 5, 10, 15, 25, 35, 50 шагів і 1, 3, 10, 15 карбованців. Малюнок для марок мусить бути один для всїх такий, щоби у загальний для всїх марок однаковій клїші було можливо додавати вартість марки по кутках, краях або по середині марки, аби лекше було використати одну клїшу для марок ріжної вартости. Кольори марок повинні бути ріжні для кождої вартости марок. Звичайний розмір почтових марок призначаєть ся 14x10 міліметрів. Проєкти малюнка почтових марок мали бути надіслані до міністерства почт і телеграфів не пізнійше, як 9. січня 1918 року. За найкращі проекти ухвалено видати премії: перша 500, друга 300, третя 200 карбованців.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Асентироване 50-літних в Анґлії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 12, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Премієр Ллойд Джордж вніс проект в анґлійськім парляменті, на основі котрого до військової служби маєть ся покликувати всїх мущин низше 51 літ житя.

Поляки побоюють ся за східну Галичину.

На зборах представників усїх польських партій 12. лютого 1918 року, які відбули ся в Кракові в справі „відірваня Холмщини і Підляся від Польщі", Ґнат Дашиньский, провідник польських соціялістів, у своїй промові сказав: „Лихий і понурий геній німецької заборчости сьвяткував 9. лютого один з найбільших тріюмфів, а Польща понесла в тім дни один з найтяжших ударів. Дня 9. лютого Польщу обмотано зі всїх сторін. Мапа показує страшну дорогу заборців. Ходить тут о безпосередний доступ Німеччини до Чорного моря. Сей трактат є рівночасно одним з найбільших дипльоматичних ударів для Австрії. Його заключено коштом Поляків. Над польським королївством, мов меч, висить небезпека нових поділів; також Галичину схочуть подїлити на дві части. Ізза такого викроєня границь Польща стратила також на економічній вартости, бо перестала бути помостом між сходом і заходом. Великий торговельний осередок, Варшава, тратить значінє, бо сьвітовий товар через Балтійське море і краї йде впрост через Україну на Чорне море. Є се стрічок, закинений на наш державний організм".

Реформа московської правописи.

В січни 1918 року большевицьке правительство видало рескрипт про зміну московської правописи. Ся зміна полягає в тім, що викинено цїлком три букви і одну вчасти. Викинено цїлком букви: і, ѣ, ѳ, а вчасти викинено ъ. Букву і заступлено буквою и; букву ѣ (ять) заступлено буквою е; букву ѳ (фтита) заступлено буквою ф; букву ъ (йор) викинено лише там, де її доси уживано на кінци слова, але в середині слова її оставлено і вона служить яко апостроф. Сю зміну в московській правописи можна докладнїйше зрозуміти по отсих реченях, які подаємо в двох способах правописи — в старім і новім:

1) (а) Еврейскіе погромы въ Украинѣ и Туркестанѣ (стара правопись).

1) (б) **Еврейские погромы в Украине и Туркестане** (нова правопись).

2) (а) Американцы объединяются въ Кіевѣ (стара правопись).

2) (б) **Американцы объединяются в Киеве** (нова правопись).

3) (а) Дѣйствія совѣтовъ у Ѳеодосіи (стара правопись).

3) (б) **Действия советов у Феодосии** (нова правопись).

4) (а) Левъ Троцкій отвѣчаетъ Украинской Центральной Радѣ (стара правопись).

4) (б) **Лев Троцкий отвечает Украинской Центральной Раде** (нова правопись).

Ся зміна правописи разить трохи очи читача, як взагалї кожда инша зміна, одначе московська преса майже одноголосно одобрила її, кажучи, що нова правопись є практичнїйша і приступнїйша для ширших мас московської суспільности. При сїм однак треба зазначити, що справу зміни московської правописи піднесли не большевики, а підніс сю справу Мануїлов, міністер просьвіти в кабінеті князя Львова; большевики перевели лише сей проект в жите.

Найвисше дерево в Злучених Державах є в стейті Каліфорнія, — високе на 325 стіп, а в Австралії є одно дерево високе на 400 стіп, а друге ще висше, бо аж на 471 стіп.

МОЖЕ НЕ ПОДОБАЄТЬ СЯ Українцеви дещо в „Свободі", то тоді не треба прилюдно ганьбити своєї газети, бо вона своя; зате добре написати до редакції, що ось то менї те а те не подобаєть ся, а рівночасно треба подбати про зріст газети. Коли „Свобода" буде мати богато передплатників, тоді знайде і найлїпших робітників, які вдоволять усїх читачів. І тому треба конечно приєднувати нових передплатників „Свободи".